

Kiadóhivatal:

Bezerédj István-utca 5. szám.

Az előfizetési pénzek és hirdetések ide küldendők.

Hirdetések

legjutányosabb számítással, díj-szabás szerint.

Megjelenik minden szombaton.

KÖZÉRDEK

Szerkesztőség:

Bezerédj István-utca 5. szám.
Ide küldendők a lapot érdeklő összes közlemények.

Előfizetés:

egész évre 10 kor., félévre 5 kor.,
negyedévre 2 kor. 50 fill.

Néptanítók,

ha az előfizetést egész évre előre beküldik, 5 kor.

TOLNAVÁRMEGYE TÁRSADALMI, KÖZIGAZGATÁSI ÉS KÖZGAZDASÁGI ÉRDEKEIT KÉPVISELŐ HETILAP.
AZ ORSZÁGOS M. KIR. SELYEMTENYÉSZTÉSI FELÜGYELŐSÉG HIVATALOS LAPJA.

Belmunkatárs JANOSITS KAROLY.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos: BODNAR ISTVÁN.

Egyes szám ára 20 fillér.

A lisztváros.

— Levél — Amerikából. —

Nagyon természetes, hogy ez az érdekes város Amerikában van. Hol is volna egyebütt? Ahol vannak acél, olaj, petroleum s egyéb nevű helyek, miért ne lehetne egy »lisztváros« is, ahol az amerikai modern technológiának gigantikus alkotásai, sok millió embernek a mindennapi kenyéréhez való lisztet őrlik meg. A fiatal Amerikát sokan a furcsaságok és nagy méretek hazájának mondják. Talán van is ebben valami. Dehát mindezt az amerikai »buziness« életnek a szelleme hozza magával, ami nagyon természetes, hogy idegenül esik minden európai szemnek. Ebben a fiatal, lüktető országban termékeny, buja, használatlan erőktől duzzad a föld, a szellemi élet összes alkotásaira pedig rányomta bélyegét a korlátozhatlan, alkotásra vágyó, felhőkbe törő emberi kéz!

Valamikor a 17. századnak a 80-as éveiben történt, hogy egy Hennepin nevezetű Jézustársaságbeli atya, a Felsőmissziszípi mentén kborolva, vizesésre bukkant. Képzeltük el, a mi szöke Dunánkat még egyszer oly szélesre, fogalmat alkothatunk

* Kirchner József gépész-mérnök neve jól ismert e lap olvasói előtt. Par évvel ezelőtt sok tartalmas közleménye látott e lap hasábjain napvilágot. Tudásvágya s a nemzetének használni vágyó igyekezete azonban Amerikába hajította. Azóta ott él. Sokat küzdött, de ma már egy motorgyár mérnöke. Itt sem pihen azonban, tavasszal már egy motoreke gyárba megy, hogy pár év múlva megrakodva gazdag ismeretekkel, haza jöjjön. Tőle kaptuk e tartalmas közleményt karácsonyi ajándékkul. Közzöljük örömmel s őt magát üdvözljük — büszkeséggel. A szerk.

a Missziszípiról. Hennepin atyát is megragadhatta a természetnek gyönyörű alkotása, ahogy a széles mederben hömpölygő Missziszípi hirtelen elveszti maga alól a biztos talajt s negyven lábnyi mélységbe hanyatt-homlok alázuhanik. Nyomban megkeresztelte a vizesést Szent Antal nevére! Nem kell mondanom azt, hogy másként nézett ki a vizesés környéke Hennepin atya idejében, mint most. Hol volt még akkor az amerikai kultúra? Indiánok uralták a vidéket mindenfelé, akik bölényvadászatoknak élve, mitse törődtek azzal, micsoda értékes erőket hordoz méhében az alázuhanó Missziszípinek nagy víztömege.

Ennek a szép vizesésnek a tövében fekszik Minneapolis, az amerikai lisztváros, amit az angolok szélében hosszában csak »flour city«-nek csufolnak. Ehhez fogható szép, tiszta, friss levegője nagy városa kevés van az Egyesült-Államoknak. Aki egyszer meglátogatja, feltétlenül szeretne ott maradni. Az örökösen zugó vizesés, a fölötté átmenő boltíves kőhid, amelyen a Pacific és a Great North Western vonatai robognak át, valóban ritka szép panorámabeli képet kölcsönöznek Minneapolisnak. A városnak karakterisztikumát azonban a malmok adják meg. Budapest is eléggé meg van töltve malmokkal, joggal lehet csufolni Magyarországon »flour city«-nek, dehát mi ez Minneapolishoz képest? A Missziszípi mindkét oldalán, közvetlen a vizesés körül, egyik malom a másikat éri. Közben hatalmas elevátorok emelkednek a felhőkbe, a

melyekben temérdek gabona van felraktározva. Még a múlt század ötvenes éveiben is csak egy-két svéd és norvég uttörőnek a szerény hajléka jelezte azt a helyet, ahol ma 300 ezer ember él. Ezt a rohamos fejlődést a nyugati államokban megindult gabonatermelés hozta magával, amelynek egy nagy százalékát a minneapolis malmok dolgozzák fel.

Minneapolisnak az évi liszttermelése meghaladja a 20 millió barrelt! Képzeld el az olvasó 20 millió hordót, amelyeknek mindegyike 120 liter ürtartalommal bír. Ezt a horribilis mennyiségű lisztet vagy egy tucat malom dolgozza fel, amelyeknek a kapacitása szinte bámulatbaejtő! A Pillsbury Mill a legnagyobbak egyike, egy gyönyörű 6 emeletes, szürke homoktégla épült kolosszus, naponként legalább 200 vasuti kocsit tart állandó forgalomban, a melyek hozzák be a feldolgozandó gabonát s szállítják el a lisztet. A Washburn Millnek napi munkateljesítménye 5000 barrel körül ingadozik. Az elektromos energiát az összes malmok, mind a Szent Antal vizeséstől kapják. Ennek tövében van egy hatalmas szép épület, amelyben Herkules turbinák hajtják éjjel-nappal az elektromos áramot termelő generátorokat!

Minneapolis olyan pontja az Egyesült-Államoknak, amelyen át a nyugati államoknak gabonatermelése átjön a keleti államokba. Azzal a különbséggel, hogy itt a gabona legnagyobb százaléka formát cserél s úgy halad tovább. A vasutársaságok-

TÁRCA.

A „ma“.

Alarcos, cicomás, kérédkő gavallér...
Kifestett, mosolygó, hamislelkű dáma...
Szép ruha, — üres zseb; gazdagság, — üres szív;
Sok fény, — kevés arany; manapság így járja.

Szegény vagy, kopott vagy: utból félre löknek.
Gazdag vagy, hatalmas: kijár a „hozánna“!
Igazság! Van-e sok hamun sült pogácsád?
A Hazugság — nézd csak — mohón nyul utána!...

NÉMETH PÁL.

Lelkesedjél a művészetekért.

Mutatvány Haugh Béla „Fiannak“ című művéből.

Igazi műveltséget alig lehet elképzelni a művészetnek szeretete nélkül. A művészetnek csodás termékei — az ember alkotó képességének ezen kétségtelen bizonyítékai — tiszta gyönyörrel töltik meg a szívet, nemesítik az érzéseket, magát az embert pedig jobba, tökéletesebbé teszik. A valláson kívül nincs semmi a világon, ami a lelket annyira kiemelne az élet zürzavarából, mint a művészi alkotások. Hiszen mindkettő Istenhez vezet. És minden művészet a vallásban gyökerezik, abból fejlődött, legfőbbesége az istenes érzés sugallatára létesültek. A vallásos érzés volt ihletője a vad törzsek képfaragójának, a görög szobrásznak meg drámaíróinak s a nagyszerű csucsives templom építőjének is. Az Isten házában felhangzó éneket és zenét, a falakat ékesítő

festményeket, a szobrokat, domborműveket, oszlopokat s az iparművészet százféle remekét azért teremtette az alkotó képzelet, hogy nemesebb érzéseink közvetítői legyenek az ég felé s hogy szent gyönyörűséggel teljünk el.

A lelki gyönyörűségre való vágy megvan minden ember lelkében. A félreeső pusztá tanulatlan lakójának szívet is megremegetti a dal csengése, a zene zengése; szoktalan örömet kelt benne a kép, a szobor s csodálat fogja el díszes épületek láttára. A templomban, mely falujának legszebb háza, a művészetek minden fajtát együtt találja s mikor hat napi verejtékes munka után Istenhez fohászkodik, a vallásos áhitattal annyira rokon művészi gyönyörűségben is részesedik. Bár nem tud számot adni érzéséről, mely imádságába olvad s mely imádságát közvetlenebbé tette; de érzi, hogy szívében édes, ünnepies hangulatot ébresztett az ismert formák, színek és hangok harmóniája.

A művészi gyönyörűség lelki élvezet. Nem játék, nem testi szorakozás, nem az érzések izgatására való eszköz; hanem az izlés finomítója, az eszményi szép kívánásának előmozdítója, olykor nagy erkölcsi tanulságok szülője s mindenkor lelki tökéletesedés. Mert ha a művészet el is távolodik a vallástól s világiassá lesz, akkor sem nélkülözheti az erkölcsi érzés tisztaságát, mely alapja minden emberi dolognak, a rendnek, a művészi életnek is. Enélkül nincs művészet s ha annak nevezik is, eltér igazi rendeltetésétől, mert nem a tiszta, lelki gyönyörködtetésre törekszik. Csak a civilizáció romlottsága gyöngíti meg a művészetek eszményisége iránt való fogékonyságát, csak az erkölcsök hanyatlásának korában szegődnek a művészek a buja érzékiség szolgálatába. Az alantjáró anyagias gondolkodás, a vagyonszer-

zés mértéktelen vágya, a szociális küzdelmek, a testi gyönyörök telhetetlen kívánása, a tudományokodásnak mindenek fölött való uralma s a velük járó vallástalanság nem kedveznek a művészeti életnek ilyenkor bukkannak föl a félszeg egyéniségek, akik hamis irányban hamis célokat keresnek, akiknek hangos lármája egy darabig betölti az egész világot.

De újra tért foglal a tisztultabb felfogás. És éppen maguk a művészek, a költői lelkületiek ébrednek legelőször s terelik a megromlott érzésüket a helyes irány felé. Mert nagy a művészetek átalakító ereje. S mivel az ember lelkéből sohasem hal ki egészen a eszményi, az örökké szép iránt való hajlandóság, csak a mindent lenyűgöző divat zsbabasztó hatása nyomja el időnkint, az igazi, lelki gyönyörűséget szerző művészetek tisztelete is elkövetkezik. De hogy ez megtörténhessék s hogy ne csupán divat, hanem belső szükség legyen, arra a szíveket elő kell készíteni.

Vissza kell térni a természethez. Az igazi természethez, mely nemcsak az értelem számára nyilatkozik meg, hanem a szív mély érzéseinek és költészetének is leghatalmasabb kiváltója. A természet nemcsak hasznot hajt, de gyönyörködtet is; nemcsak élni tanít, de szeretni is; nemcsak tanulságokat nyújt a tudomány számára, de a legegyszerűbb és legtökéletesebb szép kincsestára is. A költészetnek meg a művészetnek örök forrása, amelyet csak az idő előtt elvászott ember zavaros képzelete lát másképp, mint ahogyan van.

A szabad természet ölen élő paraszt egyszékes érzékeivel nemcsak a rutat és rendkivülit figyeli meg, de aprólékos gonddal szemléli es véli lelkébe az állandóan körülötte lévő dolgok és tünemények vonalait, színét,

nak különböző vonalai, melyek keresztül-kasul átszelnek minden nagyobb helyet a gabonatermelő vidékeken, ezek mind egybefutnak Minneapolisban. S alig van megálló hely a vasutvonalak mentén, ahol az ember ne találkozna egy vagy két elevátorral, a vidék nagyságához mérten. Ezeket az elevátorokat sok esetben maga a vasuttársaság építi, egy nagy részét a malmok, legnagyobb százalékát azonban a különböző gabonarakár szövetkezetek. — Valósággal mint egy polypnak a karjai, úgy működnek ezek az elevátorok, nagy darab földeket behálózva s a hogy az aratás megindul, felszívják az összes gabonatermelést, hogy vele a minneapolis malmokat táplálják. Itt fut egybe mindaz, ami sok-sok ezer embernek, a szorgalma és tudása révén termelődött!

Képzeltető az a forgalom, ami Minneapolisban van, amikor az összes vasutvonalak mentén megindul a gabonaszállítás. Amit a malmok megőrölnek lisztté, a hivatalos adatok 100 millió bushelre becsülik évenként. Emellett természetesen, temérdek gabona megy át megállás nélkül, a keleti nagyobb gócpontokba. Duluth egy ilyen hatalmas gócpont, North Dakolaban, a honnét a gabona nagy része hajókba lesz töltve s így a nagy tavakon át, meg a Soo műcsatornán át Európába kerül. Persze az Atlanti oceánt is ideértve!

Minneapolisban közel ötven gabonarakár szövetkezet van, amelyek a közeli vidéken mintegy kétezer kisebb elevátorral bírnak. A Duterior Elevator Companynek olyan hatalmas két elevátora van Minneapolisban, a mibe a mi budapesti elevátorunkat háromszor be lehetne tenni. Cupacitása 35 millió bushelre van tervezve. Egy másik elevátor, ami az itteni malmoknak a tulajdona, szinte oly hatalmas méretekkel bír, amely egyszerűen bámulatbaejtő. Akár egy »skyscraper« felhőkarcoló, magasságban az összes gyárkérményeket mind tulszárnyalja! Ezekben a nagy elevátorokban lesz felhalmozva a temérdek gabona, részben feldolgozásra a malmoknak, részben spekulációra. Az amerikai nagy tőkés szeret gabonával spekulálni. A minneapolis gabonatózsdén — Chamber of Connerce — mozgalmas élet

hangját, mozgását. S ezekben a szépet is meglatja. Megfigyelései tökéletesebbek s ítélete talpraesettebb, mint a nagyvárosi embere, aki a percenkint változó jelenségek között jóformán csak a szokatlan és torz iránt érdeklődik. A városi ember izlését a képek szédületes gyorsasága váltakozása megrontja, az egyhangúság és tapasztalatlanság a falusit nem fejleszti. Finom izlés nélkül pedig nincs művészet, nincs műélvezet.

Maguk a művészek, akiket Isten különös tehetséggel áldott meg, a lelkükben rejlő képességet ösztönszerűen tovább fejlesztik. Sok megfigyelés, gyakran sok tévedés után jutnak az izlés ama teljességéhez, amelynek segítségével meg tudják alkotni a kifogástalan formába foglalt szép tartalmat. A költői lelkületük izlését érzésük finomsága szabályozza; s bár nekik alkotó képesség nem adatott, az alkotott remek élvezésére sok a fogékonyságuk. Fogékonyság nemcsak a költészet szépségei iránt, hanem valamennyi művészet termékeiben megtalálják a szépet. Szívüknek éppen olyan gyönyörűséget szerez az ihletett zene, mint az arányos épület, a kifejező szobor és a hangulatos festmény.

De a gyönyörűséget fokozza a részletekhez való hozzáértés, az anyag és forma alakításába való beavatottság. Aki írni tud, jobban méltányolja a csengő vers vagy választékos próza hangulatot keltő értékét, mint az, aki sohasem próbálta meg érzéseit, vagy gondolatait szavakba foglalni. Eppen így a hangszerhez értő, meg a rajzban és faragásban járatos több műértelemmel becsüli meg a zeneszerző, festő és szobrász munkáját. A nő formaérzeke

uralkodik, ha egy-egy centtel emelkedik vagy esik a buza ára, Minnesotában, North- és Santh- Dakotában a legutolsó teemelést kétszáz millió bushelre becsüli a statisztika, úgy, hogy egy 25 centes esés vagy emelkedés bushelenként ötven millió dollárt jelent a farmernek, vagy gabonaüzérnek! Ezek a mozgalmas, idegizgató játékok a minneapolis és a chicagói gabonatózsdéken játszódnak le.

Bajos dolog szatirát nem írni a hazai állapotokról, amikor az embernek módjában van ugyanazokat a gazdasági problémákat itt Amerikában annak tökéletesebb formájában és megoldásában láthatni. Maholnap odajutunk, hogy a tolnai meg a fejérmegyei buzát ausztriai malmokban fogják lisztté őrölni s e megváltozott formájában drága pénzen nyakába sózni a magyar fogyasztónak! Megnevezném azt a várost Tolnában, amely kedvező vízi és vasúti összeköttetésseinél fogva, valóban lehetne Magyarországnak »lisztvárosa«. Nem gondolom Budapestet, nem vagyok a centralizációnak híve, ott a Duna mentén, a nagy Alföld tájékán. Biztosíthatok róla akárkit, hogy ha egy amerikai pénzember megállana a Duna mentén, valahol Baja tájékán, látná azt a gyönyörű folyami összeköttetést Kelettel és Nyugattal aztán látná az Alföldnek beláthatatlan buzatábláit, — sirna mérgében! Aztán így szólna a legelső emberhez, akit érne: naiv gyermekek vagytok, hogy nem meritek kihasználni ezt a kedvező helyzetet? Vagy talán csak tudjátok, hogy minek a birtokában vagytok! Hátha még azt látná, amikor úgy ősznek idején, a kora hajnali órákban, tengelyig érő pocsolványokon keresztül egy tolnai gazda, négy-öt méter-mázsa eleségével valamelyik városi piac felé igyekszik. Nem volna tisztában magával. Bennt a székhelyen embereket látott, emberekkel érintkezett, akik modernül gondolkodnak, modernül élnek, van elektromos világításuk, van muzeumuk, ahol kiállítják elmult régi idők kulturájának megmaradt emlékeit, szóval mindenütt, minden téren az új idők szelleme, csak künn a falvakon, a mezőkön, a tanyákon, ott a magyar paraszt falusi tűzhelye körül, ott még a régi idők lassu, szelleme kísért. Nem azért, mert

s izlésének finomsága kézimunkán szerzett gyakorlat. De a tetszetős, olykor káprázató forma belső tartalom nélkül üres váz; a mély tartalom pedig csinos forma nélkül igen nehezen vagy nem is talál utat a szívek belsejébe. Tartalom és forma együvé tartozók s a legkitünőbb művészeknek mindig az bizonyul, aki általános értékű eszméjét a legmegfelelőbb és legszebb formába tudja öltöztetni. Erre rávezetnek a művészetek megmaradt nagyszerű emlékei, melyek nemcsak egyes népek és korok művészi felfogásának hű tükrözői, de az izlés nemesítésére is szerföltött gyümölcsözők. Bizonyosságai az ember alkotó képességének, utmutatók ösztönzők újabb alkotására anélkül, hogy az egyén eredetiségét korlátoznák. Inkább megmentenek a nagy tévedéstől. Divatjuk sohasem változik, mert az eszményi kép megtestesítői s mint ilyenek becses forrása a tiszta gyönyörűségnek, amilyenre az emberi lélek mindenkor vágyakozott s a jövőben is fog vágyakozni.

Tévednek azok, akik azt hiszik és hirdetik, hogy a mesékre és művészetekre, a fantáziára nincs szüksége a művelt embernek, hanem csak a tudományra, a hasznos ismeretekre és a józan gondolkodásra. Az értelmi munka képzelő tehetség híján mítsem ér, nélküle egy közönséges gépcsavart sem lehet kitalálni. De az emberi szív nemcsak a hasznosat kívánja, hanem a szépet is, melyet csak a meséken nevelkedett fantázia tud alkotni. Az ábrándok világában élő művészek osztálya nem fog kivészni soha s ha az ember nem is születik művészeknek, adatott néki képesség, hogy lelkesedni tudjon a művészetekért.

a szellemi előrehaladás meg a földmívelés összeférhetetlen testvére volnának és a föld meg a sötét butaság elválaszthatatlan, lényeges bizonyíték erre Amerika. A földműves is elfogadta mindazt, amit a modern természeti vívmány az ő számára érvényesíthetőnek talált. S ime, világosság, jólét és vagyon kelt életre az új ösvények mentén.

Omosso, 1909 november 26.

Kirchner József.

Új közöti híd a Dunán című mult heti közleményünk, amint tapasztaljuk, élénk érdeklődést keltett mindenfelé. Különösen Szekszárdon okozott nagyobb örömet ama híradásunk, hogy esetleg még arra is van kilátás, mintha az új közöti áthidalás Gemencznel is történhetnék. Nem akarunk azonban vérmes reményeket támasztani senkiben, így felvilágosításul megírjuk, hogy ez idő szerint szó sincsen arról, mintha vármegyénk alispánja ellentétbe helyezkedett volna a vármegye közönségének csak az elmult közgyűlésén hozott ama határozatával, amely a *bátai áthidalás* mellett foglalt állást. A vármegye ily állásfoglalása ugyanis az alispán indítványozására történt, szó sincsen tehát arról, hogy most is ne a legnagyobb odaadással támogatná ő a kérdésnek illetően megoldását. A mint azonban közleményünkben is kétségtelenül kitűnik, alternatív tervekről van szó. A gemenci áthidalás támogatására ugyanis csak abban az esetben lehet kilátás, hogyha a *bátai áthidalás* műszaki vagy más szempontból meghiusulna. Ez esetben természetesen felelevenednék a vármegye ama régebbi határozata, amelyet ezelőtt egy néhány évvel éppen Simontsits Elemér akkori főjegyző indítványára hozott s amelyet akkor Pestvármegye és Baja város is elfogadott, az t. i., hogy az áthidalás csakugyan Gemencznel legyen. Mi részünkről szeretnénk, ha így lenne, nem biztos azonban, hogy így lesz. De egy kétségtelen. Tolnavármegyének, ennek a közlekedési tekintetben, felsőbb helyről leghanyagoltabb dunántúli vármegyének mindent el kell követnie, hogy az áthidalás ha itt, ha ott, de mindenesetre a vármegye területén történjen. Fel tehát a nem is olyan könnyű közlelemre!

Osztrák lap a magyar borok ellen.

Bécsben megjelenik egy magát osztrák és magyar borászati szaklapnak nevező ujság, amely egyébként a »Neue Weinzeitung« névre hallgat. Ez a különben jeles lapocska a szüreti idején alatt — tán maga se tudja miért? — naponként szokott megjelenni. Naponként — az en szerény nézetem szerint — csak azért, hogy a mi ügyeinkbe, amikhez pedig éppenséggel semmi köze, minél gyakrabban üthesse orrát legkedvesebb barátunk, a német. Oly ösztönne fajult szenvedélye ez a sógornak, mint a macskának az egerészés. És valamiként a macska sem üzi ezt a mesterségét pusztá kedvtelésből, hanem abból a célból, hogy éhségét csillapítsa, azonképen a szeretetreméltó szomszéd is oly terv szerint működik, melynek határozott célja van, de amellyel rendszerint kudarcot vall, világraszóló szenzációs kiruccanásaival többnyire vagy misztifikációnak eszven áldozatul, vagy pedig — ami szintén nem ritka eset — széles jó kedvre hangolva a magyart.

A »Neue Weinzeitung osztrák és magyar borászati szaklap« ezidőszent — egyéb alkalmasabb tárgy hiányában — új bortörvényünket sarkantyuzza kutya szilaj kedvében, dühös igyekezettel. A bortörvényre — zárójel közt legyen mondva — azért is haragszik a mi barátunk, mert azt — ebből is kitűnik, hogy tényleg jóakarattal van irántuk — lefordította németre, még pedig annyi jóakarattal fordította le, hogy a kormány jónak látta a sikerült munkát annak idején rögvést — elkobozni. A háládatlant Ahelyett, hogy — mint illik ilyenkor — terdel és fejet hajtvá, kezét csókolt volna a fáradozónak, az alig megszületett báránkat, hogy felnöve, esetleg emberhussal élő fenevaddá ne változzék át, még lélekzetvétel előtt nagy kegyetlenül egyszerűen tüzre dobta. Hasonló vandálmussal is csak oly barbar országban találkozhatunk, aminő ez a mienk.

És most hóhérbárdnak beillő bonckéssel a kezében, vagdossa a törvényt, szétszedi és megint összerakja azt. Közbe meg nagyokat izzad és szikrát szór a szemé. És liheg es fuj. Mintha országostól ki akarná hajtani népünket

a világból. És vitatja az ő igazát hangosan. Kiabálása áthallatszik a Lajtán is. Hiszen épen azért vannak olyan hangosan odaát. Ajtót, ablakot becsukunk, hogy minél kevesebbet halljunk a perlekedésből. Vattát rakunk a fülbe. Mind hiába! A sógor éles hangja ellen nincs védekezés. Tulszárnyalja az az égzörgést is. Hallgatásra pedig maga a pokolbeli Belzebub se bírná. Pörög a nyelve, mint a szélmalom kereke, ha orkán hajtja. És meg nem áll, míg a szél tart, vagy irányt nem változtat. Míg újabb bajt nem fedez fel rajtunk.

Haragszik tehát, nagyon haragszik a szomszéd. Tán nem is annyira arra a cudar rossz bortörvényre, mint inkább az elégedettség miatt, ami nyomon követte azt és kedve ellenére napról-napra nő, egyre nő, apadni nem akar. Ezért haragszik. És mindig, mindig eszi a méreg, melyt valami hasonlót szimatol, gyanít ideát. Természete ez neki, nem tehet róla, nem is vesszük rossz néven tőle. Aminthogy természetünk nekünk hahotázni, valahányszor epetengerben vergődve uszik a szeretett testvér. Hegyen-völgyön lakodalom ilyenkor széles Magyarországon. Van is rá ok elég. Mert aki haragszik, annak nincs igaza. S ha a német haragszik, annak kétszeresen nincs igaza. Tudja ezt különben ő maga is. De az irigység nem engedi, hogy ne haragudjék. A sárga irigység. Minek is csináltak ezt a törvényt? Tudhatták előre, hogy bajt hoz a nyakukba. Hogy megharagszik érte a »Neue Weinzeitung osztrák és magyar borászati szaklap«.

S hogy tapasztalni kénytelen, miszerint senki se figyel rá, legkevésbé mi; hogy lármája vox clamantis in deserto, arra már valósággal dühbe gurul a galambszelidségű sógor és világra kürtöli, hogy csináltak bortörvényt, de végrehajtani azt nem tudjuk. És ezzel tudatlanságba, semmivel nem menthető tudatlanságba esik. Vagy tájékozatlanság lenne az csupán? Avagy se ez, se az, hanem szintén csak pszichálás, ősi hajlamának kitörése: a magyarnak a külföld előtt való szándékos bekormosítása, rossz hírünk költése? Ha a veséjébe láthatnánk...

E sorok írója, bár a vesékből olvasni nem tud, meg van győződve róla, hogy tisztelt jóakarónk viszonyaink felől ha nem jobban, úgy legalább is annyira tájékozott, mint akár mi magunk. Tehát valószínűleg tudja azt is, de mivel haragszik, úgy tesz, mintha nem tudná, hogy az új bortörvénynek a magyar szent korona alá tartozó országokban igenis érvényt szerezünk. Meg pedig a nélkül, hogy igénybe vettük volna az ő segítségét. A szenzációban utazó lap azonban — hisz »osztrák és magyar szaklap« s mint ilyen, szíven is hordja érdekeinket — egy pillanatig se élhet, hogy ügyeinket ne bolygassa. Boldog, ha szólhat rólunk valamit, de amely *valami* sohse hízog. S ez az, ami boldogítja őt — a magyar őszinte öröme. Mert ha tényleg hízeleg a koma, annak a jele az, hogy rosszul állunk, nagyon rosszul. Így tehát csak haragudjék és legyen boldog továbbra is. Természetesen okosan tenné, ha ennek elmondásától megkímélné magát. Ugy sem kíváncsi a világ arra, hogy boldog-e, vagy nem, minket pedig éppenséggel nem érdekel a sorsa.

E helyett hasznosabb munkával tölthetné idejét. Ügyeinket majd csak elintézzük valahogy nélküle is. Folytathatná például a dalmát vörös bor érdekében megkezdett, de érthetetlen okból nyomban be is fejezett akciót. Avagy elérve már a cél: a dalmát vörös borknak a világ mindenféle fajtaú bora feletti uralkodása el volna ismerve? Ami igazán szép eredmény volna. Ha igen, úgy remélni merjük, hogy az új király — sógorágunk révén — mihamarabb fegyverhordozó apródjává fogja kinevezni a mi — tokajinkat. A szekszárdiból pedig legalább is — bocskoros nemest csinál.

Röviddel ezelőtt valamelyik helyi (szekszárdi) lap azzal gyanúsított meg, hogy a szekszárdi borvidéken járt osztrák borkereskedőket vörös bor vásárlása céljából Szekszárd helyett Villányba tereltem. Rágalom volt, mely alól annak idején tisztáztam is magam. De azért ferde szemmel néznek reám még ma is sokan és titokban hiszik is tán, hogy tényleg volt.

Nos a »Neue Weinzeitung osztrák és magyar borászati szaklap« a dalmát vörös bort a bork királyának kiáltja ki, azután sir egy verset vagy kettőt és megköszörülve torkát, trombitaszó és dobpergés között valósággal utasítja a kereskedőket, hogy hódoljanak a legújabb királynak, csak dalmát bort vásároljanak. Téved az, nagyon téved, aki azt hiszi, hogy e

kolompolás eredmény nélkül marad. Nehogy félreértsük egymást: nem a dalmát termelőknek juttatott haszon irigyléséről, hanem az érdeklükben kifejtett reklám *módjáról* van itt szó, semmi egyébről.

A »Neue Weinzeitung osztrák és magyar borászati szaklap« a mi érdekeinkért — miről fentebb beszéltem — nemhogy harcba nem megy, de illyesmire nem is gondol, valamint hogy nem jut eszünkbe nekünk sem az osztrák borászat érdekében kardot kötni. Mindenki a saját portáján seperjen.

És mégis mit tapasztalunk ezekkel szemben? Azt, hogy ezen a működésén senkise akad fenn, a gyanu árnyéka sem éri, sőt vannak magyar szőlősgazdák, akik ezt a lapot támogatják, pártolják, sőt tudósításokkal látják el, mintha magyar borászati lap nem is léteznék. Pedig van ilyen nekünk is. Nem is egy. Feltételezem a támogatókról, hogy erről nincs tudomásuk. Ezzel mentem *követelt* eljárásukat. De feltételezem róluk azt is, hogy most már tudomásul veszik, miszerint nekünk is vannak borászati szaklapjaink, még pedig magyar nyelven megjelenő, magyar érdeket képviselő és magyar érzéstől vezérelt borászati szaklapjaink, melyeket pártolni kötelességünk. Ezzel jelölöm meg *követelt* eljárásunkat.

A sógort pedig a világot se zavarjuk működésében. Csak folytassa azt. Ott csókolja homlokot a Muzsa, ahol van! Hogy a magyarra minél tovább haragudhassék: erőben, egészségben soká éljen!

Szél Gáspár
bortermelő.

Az első magyar általános biztosító társaság, miként már jelezve lett, Szekszárdon főügynökséget nyitott, mely működését e hó 1-vel már meg is kezdte. Ez uton is kéretnek tehát mindazok, kik eddig Péccsel álltak összeköttetésben, hogy mindenféle biztosítási ügyükben, ezental a társaság itteni főügynökségéhez forduljanak. Iroda: Széchenyi utca, ezelőtt Nagy utca 651. szám alatt van.

KÖZSÉGI ÜGYEK.

Adóügyi jegyzői állás szervezése. Értény község képviselőtestülete f. évi október 16 án tartott ülésén egyhangu határozattal, az eddigi aljegyzői állásból önálló hatáskörű adóügyi jegyzői állást szervezett; követendő példa — a jó közigazgatás és ügykezelés érdekében tett ily irányú intézkedése.

HIREK.

Hangel Ignác dr.

Tolnavármegye tisztviselő karának ismét gyásza van. Alig hantolták el a vármegye közszeretben állott tisztii főügyészét, Totth Ödönt, Hangel Ignác dr., a vármegye derek főorvosa követte őt a halálba. Amint már említettük, Hangel Ignác dr. főorvost, e hó 5-én szélhűdes érte. A kezelő orvosok biztatták ugyan a családot, voltaképen azonban már az első pillanatban tisztában voltak vele, hogy a főorvos, menthetetlen. Azóta ott vívódott a halállal, az eszmélet bizonyos jelével, evésre, beszédre azonban teljesen képtelenül. Az elhunyt főorvos érdemes, szép pályát futott meg. Hatvanhárom évvel ezelőtt Kalocsán született, hol atyja érseki erdőmester volt. A gimnáziumot Kalocsán, az egyetemet Bécsben végezte s uradalmi orvos lett a most elhunyt Apponyi Lajos gróf uradalmában. Szekszárdon 1878-ban telepedett le. Szép orvosi sikerei — a beteggel banni tudó tréfás modora csakhamar népszerűvé tették, úgy hogy *Gályásy* Lajos Ferenc közközházi igazgató főorvos halála után ő lett a kórházi főorvos s ott léte alatt nagy tevékenységet fejtett ki a kórház fejlesztése körül. 1892 február 5-én *Széchenyi* Sándor gróf vbt. akkori főispán az elhunyt *Nass* István dr. helyére vármegyei főorvossá nevezte ki. Azóta orvosi praxist nem igen folytatott, hivatali teendőinek élt. Sokat olvasott, kiválóan képzett, e mellett világlátott ember volt, üres idejében részint egészségi okokból, részint szórakozásból nagyobb utazásokat tett. Így minden évben felkereste Karls-

badot, vagy Marienbadot, a Tátrát, a mult évben pedig Svájcban is hosszabb időt töltött. Tagja volt az országos egészségügyi tanácsnak, elnöke az orvosszövetség tolnamegyei fiókjának, amelynek megalakítása körül szép érdemei vannak. Ezek óta ő volt orvosa a kir. törvényszéknek is, ezenkívül igazgatósági tagja volt a Tolnamegyei Hitelbanknak s ujabban a Molnár-féle nyomdai részvénytársaságnak. Választmányi tagja a Népbanknak s virilista a vármegyénél es Szekszárd városnál. A vármegye érdemekben gazdag főorvosának temetése f. hó 16-án ment vegbe általános és nagy részvét mellett. Testületileg jelent meg a temetésen a vármegye tisztikara *Simontsits* Elemér alispán, a törvényszék *Hazslinszky* Geza elnök, a járásbíró *Kiss* Karoly táblai bíró, az ügyészség *Fischer* Imre vezető ügyész vezetése alatt, az orvosszövetség tolnavármegyei fiókja, a tolnamegyei takarékos és hitelbank, a Molnár-féle műintézet igazgatósága stb. Itt voltak az összes járásorvosok s a gyógyszerészek közül is számosan. A gyászszertartást dr. Fent F. apátplebános végezte *Kapossy* I. és *Kun* L. segédletével. A család és a jóbarátok, tisztelők koszorúin kívül igen sok díszes koszorú borította a ravatalt. Hatalmas koszorut küldött Tolnavármegye közönsége, az orvosszövetség várm. fiókja, a törvszék, járásbíró és ügyészség, a tolnamegyei takarékos és hitelbank, a Molnár-nyomda r-t. stb. A gyászoló család a következő gyászjelentést adta ki. —

„Özv. Hangel Ignác szül. Mayer Constantia mint neje, Hangel Andor mint fia és özv. Mayer Andrásné úgy a maguk, mint a nagyszámu rokonság nevében fájdalomtól megtört szívvel tudatják a hön szeretett férj, atya és rokon dr. Hangel Ignác Tolnavármegyei tisztii főorvosa, az országos közegészségügyi tanács rendkívüli tagja és kir. törvényszéki orvosnak, folyó hó 14 én életének 63 ik, boldog házasságának 32-ik évében rövid szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után történt gyászos elhunytát. A megboldogult hült tetemei f. hó 16-án d. u. 3 órakor fognak a gyászháznál beszenteltetni és a szekszárdi felsővárosi róm. kath. új temetőben örök nyugalomra helyezni. Az engesztelő szentmise-áldozat december hó 17-én d. e. 9 órakor fog a belvárosi plébániatemplomban a Mindenhatónak bemutatni. Szekszárd, 1909. december hó 14. Áldás és béke poraira!«

Az országos orvosszövetség gyászjelentése így szól:

„Az Országos orvosszövetség tolnavármegyei fiókja szomorodott szívvel jelenti felejtetetlen és ügybuzgó elnökének Dr. Hangel Ignác urnak, Tolnavármegyei tisztii főorvosa, az országos közegészségügyi tanács rendkívüli tagja és kir. törvényszéki orvosnak f. hó 14-én 63 éves korában rövid szenvedés után bekövetkezett gyászos elhunytát. A megboldogult hült tetemei f. hó 16-án d. u. 3 órakor fognak a gyászháznál beszenteltetni és a szekszárdi felsővárosi róm. kath. új temetőben nyugalomra tétetni. Szekszárd, 1909. december hó 14. Áldás emlékére!«

A Tolnamegyei Takarékos és Hitelbank igazgatósága, felügyelő-bizottsága s tisztikara mély részvételének kifejezésére *Leopold* Sándor vezérigazgató vezetésével testületileg jelent meg a halottas háznál, hol az elhunyt özvegye előtt Leopold Sándor megható szavakkal tolmácsolta az intézetet ért súlyos veszteséget s gyönyörű koszorút helyezett a ravatalra.

— **Kinevezés.** A földmívelésügyi miniszter Böllöny Ödön dombóvári felügyelőt, Fiath Pál báró, a sióberki vízi társulat miniszteri biztosa mellett működő véleményező bizottságba taggá; a kereskedelemügyi miniszter Pirnitzer Gyula bankigazgatót, Pirnitzer Antal szekszárdi nagykereskedő fiát, a vámügyi tanács tagjává nevezte ki.

— **Képviselőink köréből.** Madi Kovács János a paksi kerület országgyűlési képviselője jelen volt Pleininger Ferenc pécsi képviselő vasárnapi beszámoló beszédén s ott a függetlenségi párt intéző bizottsága által adott ebédn figyelemmel hallgatott felköszöntőt mondott.

— **Uj gazdasági tudósító.** A földmívelésügyi miniszter Tolnavármegye dombóvári járására Vitkovits Ferenc szakcsi r. k. plébánost a gazdasági tudósítói tiszttel bizta meg.

— **Alapszabály jóváhagyás.** A belügyminiszter a dombóvári önkéntes tűzoltótestület és a szekszárdi r. k. olvasókör alapszabályait a bemutatási záradékkal ellátta.

— **Tihanyi Domokos kir. tanácsos tanfelügyelő előlépése.** Budapestről nyert értesülés szerint hirt adunk már Tihanyi Domokos kir. tanácsos, tanfelügyelő VI-ik fizetési osztályba történendő előlépéséről. Az erre vonatkozó miniszteri leirat szerdán csakugyan le is érkezett, így most már igazán teljes joggal gratulálunk általános tiszteletnek örvendő tanfelügyelőnknek.

— **Kirendelés.** A szekszárdi m. királyi pénzügyigazgatóság Gauser Mihály dunaföldvári m. kir. adóhivatali ellenőrt szolgálattételre a paksi m. kir. adóhivatalhoz kirendelte.

— **Hitközségi tanácsülés.** A szekszárdi rk. hitközségi tanács és iskolaszék folyó hó 11-én dr. Fent Ferencz apát-plébános elnökle alatt ülést tartott, melyen az 1910. évi költségvetést 36 880 korona 06 fillér bevétellel, 36 521 korona 23 fillér kiadással, 358 korona 83 fillér maradvánnyal elfogadták s a hitközségi adót 24 százalékban állapították meg. A tanítók részére az 1908. évre megszavazott drágasági pótlékot folyósították. Az adók behajtásának ellenőrzésére dr. Fent Ferenc elnökle alatt Janosits Károly, Stokinger János, Nagy György, Nagy János, Prantner Antal és Dorogi István tagokból álló bizottságot küldtek ki.

— **Jegyzőválasztás.** Ginlicsalád község képviselőtestülete a f. hó 15-én, dr. Döry Jenő szolgabíró elnökle alatt tartott tisztújító széken töltötte be az újonnan rendszeresített aljegyzői állást, melyre egyhangulag Linka Ottmár eddigi segédjegyzőt választották meg. Az új jegyzőben a község képzett és szorgalmas tisztviselőt nyert.

— **Gyógyszertár átruházás.** A belügyminiszter a pozsonyi, realjogu »Vörös rák« gyógyszertár tulajdonjogának Bokor Dezső és nejétől a Bonyhávidéki takarékszövetkezet és közgazdasági bank r.-t. nevére való átruházását megnyerte.

— **Lelkészválasztás.** A majosi evangélikus egyházközség a megüresedett lelkesi állásra egyhangulag Szücs Imre eddigi segédlelkészt választotta meg.

— **A tisztviselő ügyész és főorvos helyettesítése.** Tolnavármegye két főbb tisztviselőjének állása, működési körük fontosságánál fogva nem maradhat sokáig betöltetlen vagy legalább helyettesítés nélkül. Ezért *Simontsits* Elemér alispán előterjesztést tett Apponyi Géza gróf vbt. főispánnak, hogy a tisztviselő ügyész helyettesítésével dr. Örfly Gyula szekszárdi ügyvédet, tb. t. ügyészt; a tisztviselő főorvos helyettesítésével dr. Dragics Imre központi járási járásorvosot, tb. főorvosot, a járási orvosi teendőket végzésével pedig dr. Kramolin Gyula kir. törvényszéki orvost bizza meg.

— **Községi bíró ünneplése.** Gauser Ignác dunaföldvári községi I-ső bíró — a mint bennünket értesítenek — folyó hó 15-én ülte nevenapját. Ez alkalommal az összes községi tisztviselők s előjárók a községi főjegyzővel élükön lelkesedéssel gratulálták a 64 esztendőes öreg bírót, kinek általános népszerűségét a közügyek terén való fáradhatatlan munkássága, valamint mindenki szemben tanúsított előzékenysége s jó lelkülete napról-napra növeli. A községi főjegyző megleghangú felköszöntőjét rövid szavakban hálásan köszönte meg a köztiszteletben és szeretetben levő »öreg bíró« s lelkében megindult válasza hatványozott tevékenységet ígért a község javára, ami testi és szellemi erejének ifjúságával bizonyára meg is lesz. Öszinte szívvel kívánjuk mi is, hogy Dunaföldvár község nevezett elsőbírája teljes boldogságban igen sokáig éljen!

— **Doktorrá avatás.** *Holub* József tanár kitűnő sikerrel tette le Budapestben a filozófiai doktorátust s ma avatják fel. A kiváló szorgalmu és szép tudású fiatal tanár, ki egyúttal a jogot is végzi, jelenleg az országos levéltárnál van alkalmazásban s csak nem rég irtuk meg róla, hogy Zalavármegye Marcali Henrik ajánlatára őt bizza meg a vármegye monografiájának megírásával. Öszinte örömmel üdvözljük jeles földinket a doktori cím elnyerése alkalmából.

— **Göde Lajos beköszöntője.** A szekszárdi ref. hívek új lelkesze *Göde* Lajos holnap Szekszárdra érkezik s mint végérvényesen megválasztott szekszárdi lelkesz ily minőségében délelőtti ünnepi beszédet tart a református templomban. Megválasztása ellen ugyanis senkisémet adott be felebbeszédet, így a választás jogerőssé vált. Katai Endre esperes tehát kiadta a meghívási okmányt, amelyet a szekszárdi ref. egyház presbiteriuma küldöttségileg vitt föl az új lelkesznek. *Göde* Lajos rövid itt létét a ref. olvasókör is felhasználja, holnap délután 1 órakor halebédet rendez az új lelkesz tiszteletére.

— **Csatlakozás a Justh-párthoz.** A kölesdi választópolgárok bizalmi férfiai a f. hó 15-én tartott gyűlésen kimondták, hogy bizalmatlanok a kormány iránt. Egyben felkérték *Tantó* János pártelnököt, hogy még karácsony előtt hívja össze Kölesdre a kerület bizalmi-férfiait, hogy nyilatkozatot tehessenek.

— **Toth Ödön temetése.** A szeretet, őszinte tisztelet, hű ragaszkodás impozáns módon nyilvánult meg Tolnavármegye, elhunyt nagyérdemű tisztviselőjének, *Toth* Ödönnek temetésén, amely Szekszárdon a múlt vasárnap délután 2 órakor, ritka nagy érdeklődés s általános részvétel mellett ment végbe. Az igazságügyi palota környékét is hatalmas tömegben lepte el a közönség, mivel az elhunyt házanak udvara nem volt elég nagy a gyászoló közönség befogadására. A ravatal mellett ott állott Szekszárdnak majdnem egész intelligens közönsége s vidékről is nagy számmal jelentek meg az elhunytnak tisztelői. Ott láttuk többek között Perczel Dezső vbt., Bezerédj Pál selyemtenyészési miniszteri meghatalmazottat, Sztankovszky János kir. kamarást, Rassovszky Julián fősolgabíró, ki a Paks Faddi Dunavédgát Társulat képviselőtében koszorút is helyezett a ravatalra. A vármegye tisztikara *Simontsits* Elemér alispán vezetésével osztatlan egészében vonult ki s állta körül a ravatalt. A vármegye színével pompázó hatalmas koszoru mintha szimbolizálni akarta volna, hogy a legnagyobb fájdalom a vármegyéé, elfedte ugyszólván az egész koporsót. Megjelent a kir. törvényszék is *Hazlinszky* Géza kir. törvényszéki elnök vezetésével, általában nem volt Szekszárdon hivatal, egyesület, amely képviselve ne lett volna. A temetési szertartást a dr. Szentkirályi Mihály polgármester elnökle alatt megjelent dalárda pompás éneke nyitotta meg, *Nemeth* Gyula ág. hitval. ev. s. lelkész megható imája és gyászbeszéde után ismét a dalárda éneke következett. Ezután a vármegyei hajduk diszkiséréte mellett gyászkocsira helyezték a koporsót s hosszú, beláthatatlan kocsival megindult az impozáns menet, hogy a földnek átadja a nemes halott porrézeit. A halottas kocsit csakugy roskadozott a sok koszorútól, melyet a következők küldtek: Tolnavármegye tisztikara, *Bezerédj* Pál, gr. *Wimpfen* Simon, lovag *Guetmann* Lajos, *Huszár* Ágoston és neje, *Huszár* Dezső és neje, dr. *Fitler* Dezső és neje, S. *Toth* Kálmán és neje, dr. *Müller* Ferenc és neje, *Örfly* Lajos és családja, az *Ügyvédi* kar, *Casino*, *Törvényszék*, *jb. és ügyészség*, *Herceg Eszterházy* ozorai és dombóvári a hitbizomány tisztikara, gr. *Wimpfen* urad. tisztikara, *Huszár* Aladár és neje, dr. *Schwetz* Antal és neje, dr. S. *Toth* István és neje, *Ármentesítő* társulat Paks, özv. S. *Toth* Kálmán és gyermekei, özv. S. *Toth* Istvánné, Tolnavármegye közönsége. A temetőben *Nemeth* Gyula slelkész megható imája s a dalárda éneke következett. Ezután dühörögni kezdett a hant s Tolnavármegyének egy jeles, kipróbált hűségű, kiváló tehetségű, nagy műveltségű minden ízében nemes szívű és gondolkodású fiával ismét kevesebb.

— **Jegyzők gyűlése.** A központi járásbeli községi jegyzők egylete *Purt* Adolf egyleti elnök elnökle alatt Szekszárdon, a vármegyei ház kistermében 1909. évi december hó 21-én d. e. 10 órakor tartja rendes évi közgyűlését. A választmány pedig ugyan azon a napon d. e. 9 órakor a Magyar Király vendéglőben tartja ülését. A közgyűlés tárgysorozata a következő: 1., Elnöki jelentés. 2. A simontornyai járási jegyzői egylet által 1909. évi június 28-án tartott közgyűlésről felvett jegyzőkönyvnek bemutatása. 3. A tamási-i járási jegyzői egylet által 1909. évi július hó 15-én megtartott közgyűléséről felvett jegyzőkönyvnek bemutatása. 4. Az 1908. évi számadás megvizsgálásáról a számvizsgáló bizottság jelentése. 5. 1909. évi költségvetés megállapítása. 6. Az 1909. évi számadás megvizsgálására bizottság kiküldése. 7. Községi jegyzők fejelemi ügyének figyelemmel kísérése és az erre vonatkozólag megadandó elnöki meghatalmazás tárgyában *Zsigmond* Elemér egyleti jegyző indítványa. 8. A befizetett vármegye adókról fizetési ív kiszolgáltatása iránt *Berenyi* Jenő egyleti tag indítványa. 9. Időközben beérkezett tárgyak és indítványok.

— **Eljegyzés.** *Nemes* Pál istván majori szeszgyári üzemvezető eljegyezte *Brandeis* Elvirát, *Brandeis* Ferenc nyug. takarékpénztári titkár leányát Bonyhádon.

— **Adományok.** *Zichy* Gyula gróf, pécsi püspök a paksi kath. körnek 500, a paksi keresztény munkásegyletnek 200 koronát adományozott.

— **Tisztújítás.** A tolnai kör múlt vasárnap tartotta tisztújító közgyűlését, a tisztújítás a következő eredménnyel végződött elnök: dr. *Varga* Pál, igazgató: *Máté* Károly I., jegyző: *Károlyi* Károly, II. jegyző: *Gyűszü* István, könyvtáros: *Pápe* Gyula pénztáros: *Kratky* Oszkár, ügyész: dr. *Szily* Géza, választmányi tagok: *Fekete* Ágoston, *Tenclinger* István, *Ábrahám* Gyula, *Szily* János, *Virányi* Károly és *Dobrik* Lajos.

— **Iskolaszéki gyűlés.** A szekszárdi községi iskolaszék múlt szombatán *Boda* Vilmos elnökle alatt ülést tartott. A miniszter által jóváhagyott számadások és költségvetések bemutatása után letárgyalták a tandíjmentesség iránti kérévényeket. Az 1908/9 tanévi számadást 227 K. felesleggel elfogadták, az 1909/10 tanévi költségvetést 38 K. felesleggel megállapították. A költségvetés tárgyalása kapcsán elhatározták, hogy a városhoz oly irányú javaslatot tesznek, hogy kérje a polgári fiú és leányiskola államosítását és a leányiskolának két évi kézimunka tanfolyammal való kibővítését. *Brebovszky* Elemér főgimnáziumi tornatanárnak a tornatermet torna és vívótanfolyam tartására céljára átengedték.

— **Vadászat.** *Grünvald* Lajos faddi birtokosnál holnap hajtóvadászat lesz, amelyen Szekszárdról is számosan vesznek részt.

— **Esküvő.** *Weigand* András szekszárdi kereskedő folyó hó 11-én tartotta esküvőjét Szekszárdon a belvárosi r. k. templomban *Bence* Annuskát.

— **Gyűjtés templom építésre.** Az öcsényi katolikus hívek szep elhatározásra jutottak. Mind hangosabba vált az az óhaj, hogy a községben templomot építsenek. A hívek azonban erre a saját erejükből nem képesek, miért a múlt vasárnap a dr. Fent Ferenc apát-plébános elnökle alatt tartott hitközségi tanács ülés elhatározta, hogy a templom építés céljára országos gyűjtést indítanak.

— **Ovoda bál.** A szekszárdi rk. ovodát és gyermekmenhelyet fenntartó egyesület vezetősége a közönségnek engedve, január hó 21-ére jelmezestély rendezésének eszméjével foglalkozik. A kedélyesnek ígérkező mulatság iránt már is nagy az érdeklődés.

— **Iskolásgyermekek jótévedője.** *Grünvald* Lajos faddi lakos, nagyberlő a faddi szegénysorsu r. k. iskolás gyermekek felruházására 60, a ref. iskolások felruházására pedig 40 koronát adományozott.

— **Karácsonyfa ünnep.** A szekszárdi rk. ovodát és gyermekmenhelyet fenntartó egyesület ovodájában f. hó 21-én d. u. 3 órakor lesz a karácsonyfa ünnepély.

— **Esperanto egyesület.** Dunaföldváron f. hó 19-én délután 6 órakor *Marich* Ágoston a „La Verda Standardo“ c. esperanto lap szerkesztőjének elnöklésével az esperanto-egyesület tartja megalakuló gyűlését, mely iránt különösen az uri osztály között általános az érdeklődés. Vendégeket szívesen látnak.

— **Adományok a szekszárdi népkönyvháza.** A népkönyvháza adakozott: gróf *Apponyi* Géza Hőgyész 50 korona, *Ezen* kegyes adományt számos szegényünk nevében hálás köszönettel nyugtatom. Szekszárd, 1909. december 15.

Bezerédj Pál s. k.

— **Halálozás.** *Várdombon* meghalt f. hó 8-án 71 éves korában *Glück* Márton nyug. kántortanító neje szül. *Riedlinger* Erzsébet. A boldogultat 10-én temették az egész község részvéte mellett.

Mang Gyula posta- és táviráda segédtiszt jelölt f. hó 10-én, Szekszárdon, 20 éves korában elhalt. Temetése vasárnap ment végbe általános részvétellel. A korán elhunyt ifjubar *Mang* Adolf nyug. vasuti hivatalnok fiát vesztette.

— **Nyilvános köszönet.** Az »Egyesült szekszárd tolnamegyei négyelet« által rendezett teatélyek alkalmából közreműködő rendezőknek és műkedvelőknek, a kik az estély erkölcsi sikerét előmozdítani szívesek voltak, e helyen is forró köszönetet mond: az *Elnökség*.

— **Kaszinó-estély.** A szekszárdi kaszinó szokásos estélyet folyó hó 31-én tartja meg.

— **Meghívó.** A Szekszárdi Első Magyar Asztaltársaság az *Obernig* Karoly-féle vendéglőben folyó hó 19-én — vasárnap — délután 4 órakor fogja a szegény gyermekek között kiosztani az új ruhát, a mikorra is a nagyérdemű érdeklő közönséget tisztelettel meghívja az elnökség.

— **Előadás felnőtteknek.** Elemi népiskolai tanítók is tarthatnak a télen a felnőtteknek előadást. Egy előadásért 6 koronát fizet utólag a közoktatásügyi miniszter. A tervezet azonban jóváhagyás végett hozzá, a kir. tanfelügyelőség útján előre felterjesztendő.

Nőegyleti gyűlés. Az »Egyesült szekszárdi tolnamegyei nőegylet« özv. Sass Istvánné tb. elnök vezetése alatt mult csütörtökön választmányi ülést tartott. Jelen voltak: Tihanyi Domokosné és Agoston Istvánné alelnökök, Török Béláné, Kövessy Ödönné, Tekus Vilmosné, Leicht Lajosné, Kovács Dávidné, Holub Jánosné, Mányoky Kornélné, Halasz Gézané, Dörnyei Ferencné, Wigand János titkár, Ferdinánd János pénztáros és Várkonyi Sándor jegyző. A jegyzőkönyv felolvasása és hitelesítése után elnök bejelenti, hogy gróf Zichy Gyula pécsi megyés püspök 200 koronát, özv. Döry Dénesné 24 koronát küldött a nőegylet szegényeinek; a nemeslelkű adományokért a választmány jegyzőkönyvi köszönetet szavazott. Uj tagokul felvették: Elbert Izsóné és Waldmann Dezsóné Szekszárdról. Az elnök szomorú szívvel jelenti, hogy dr. Hangel Ignác megyei főorvos, az egylet egyik régi tagja meghalt; emlékének jegyzőkönyvbe iktatja a választmány. Ezután a jegyző felolvasta gróf Apponyi Gézané egyleti elnök levelét, melyben köszönetet mond a nőegyletnek az őt ért üdvözlésért; egyben sajnálattal jelenti, hogy tartós betegsége gátolja őt abban, hogy az egyleti üléseken részt vegyen, de azért a legmelegebben viseli szívén az egylet ügyeit. A grófnő 3 csesemő kelengyét ajándékozott a nőegyletnek, szegénysorsban levő újszülöttek részére. A választmány jegyzőkönyvi köszönetet szavazott a nemesszívű grófnőnek. A Szekszárdon építendő ágostai templom javára megszavazandó összeg tárgyalását a választmány a közgyűlés elé terjeszti. Azután következett a segélyek megszavazása: a szekszárdi 3 menház karácsonyfájára 45 koronát, karácsonyi kiosztásra 30 koronát, szegény családok gyermekeinek 24 koronát, egyszersmindenkori segélyek címén 15 koronát, újabb havi segélyekre 18 koronát. A két teastély összbevétele volt 476 korona 10 f., kiadás 301 korona 60 fillér s így a tiszta jövedelem kitett 174 korona 50 fillért.

Sorozási határnapok. A kaposvári állandó sorozó bizottság, a honvédelmi miniszter rendelte alapján a jövő 1910. évben január 20-án, február 21-én, május 20-án, június 6-án, augusztus 5-én, október 5-én, november 21-én és december 5-én ül össze és működik.

Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés közbenjárására a kereskedelemügyi miniszterium megengedte, hogy karácsony előtti vasárnap, e hó 19-én, a nyitott üzlettel bírókra nézve a vasárnapi munkaszünet egész napra felülgésztesse.

Kulturális adományok 1909. évben iskolai célra. Az ipari r. k. iskolának Bitter János 10 koronát, a bátai r. k. iskolának a Szekszárdi takarékpénztár 10, a Tolnamegyei takaré- és hitelbank 10, a Szekszárdi népbank 10, a bonyhádi ref. iskolának a bonyhádi polgári kaszinó 10, a bonyhádi olvasó egylet 6, a bonyhádi felolvasó estély 10 koronát adományozott. A bonyhádvarasdi r. k. olvasókörnek a pécsi r. k. püspök 100, az ifjusági egyesületnek pedig pedig 40, a faddi r. k. iskolának Bartal Béla 50, a jánosmájori községi iskolának Bernrieder József 50, a gyönki ref. magyar iskolának az ottani kaszinó 8 darab diszkótésű könyvet adott. A kétyi ág. ev. iskolának a Tolnamegyei hitelbank 10, a kisvejei r. k. II. tanítói lakas rendezésére Magyar Miklós závodi plébános 500 koronát, a miszlai r. k. II. tanterem felepitésére a pécsi püspök 2969-, a katolikus körnek 100 és a második tanterem építéséhez. Inkey báróné 5 ezer teglát ajándékozott. A földes pusztai rk. iskolának a főbérletesség 20, a paksi rk. iskolának Vetter Márton 50., a paksi stat. izr. iskolának Goldstein Bernát Bécsből 50, a pinchehelyi rk. iskolának a pinchehelyi takarékpénztár 25., a szekszárdi ref. iskolának a Szekszárdi takarékpénztár 20., a Népbank 10., a Tolnamegyei Takarékpénztár 20., a mászlonypusztai rk. iskolában tanítandó slőjdre Herceg Eszterházy Miklós 50 koronát adományozott.

Karácsonyfa-ünnepély. A szekszárdi állami kisdudovoda karácsonyfa-ünnepélyét szerdán, e hó 22-én délután 4 órakor tartja, melyre az érdeklődő szülők ezuton tisztelettel meghívhatnak.

Örültek elszállítása. Elszomorító látványosság szamba ment folyó hó 17-én, az szomorú menet, amely a Szekszárdi »Ferenc« kórházból indult ki. Pár kocsin 20 örültet szállítottak el a reggeli 9 órai vonathoz, honnan egy női és egy férfi ápoló kíséretével Banjára vitték őket, hol egyelőre a bajai kórházban lesznek elhelyezve, onnan azonban a 20 kilométernyi körzetben lekő falvakba osztják szét

őket s napi egy korona ellátási díj mellett családoknál helyezik el. Az országos elmeorvóintézetek tulzsufaltsága miatt vezetik be ezt az új gyakorlatot, hogy a kevésbé veszélyes örülteket — jobbjára alkoholistákat így kiadják. Természetesen ezután is orvosi felügyelet alatt állanak majd, bár szabadon járhatnak, italhoz még sem juthatnak, mert szigoruan büntetik, aki nekik szeszest italt ad.

Megismételt előadás. A szekszárdi rk. olvasókörben f. hó 19-én a házalap javára ujra előadják a püspök itt létekor zajos sikerrel előadott szent Dorothea című színművet. Az előadás kezdete d. u. 5 órakor. Helyárak: I. hely 1 K, II. hely 60, állóhely 30, diák és és gyermekhely 20 fillér. Jegyek előre válthatók az elnökségnél.

Kardpárbaj. A »Szekszárd« kávéházi kardaffér f. hó 13-án, a tolnai lovassági lakatnyában, kardpárbajjal nyert befejezést. Kétszeri összecsapás után dr. Sztanó Sándor kórházi főorvos és dr. Freund Ignác tolnai körorvos véleményezésére dr. Szentkirályi Mihály vezetősegéd beszüntette a párbajt. Kovács Ottó jobb felső karian szenvedett könnyű sérülést, míg Németh főhadnagy állan és homlokán kapott könnyű karcólást. Előbbi részéről dr. Szentkirályi Mihály polgármester és Miklós Aladár droguista, utóbbi részéről pedig Lednický Mihály és Bács Károly pénzügyi tisztviselők voltak a segítők. Párbaj után a felek kibékültek.

Költözködési költség elemi tanítónak. Stark Mihály okl. tanító a kocsolai rk. iskolához választatván meg osztálytanítónak, költözködési költségének megtérítést a politikai község, mint iskolafenntartó megtagadta. A közigazgatási bizottság a felebbezést elutasította. A m. kir. vállás és közoktatásügyi miniszterhez került a felebbezés, ki 1909. dec 1-én 130.454. sz. a. kelt intézkedésével a bizottság elutasító határozatát jóváhagyta, felebbezést kérelmével még azért is elutasította, mert a szóban levő tanítói utiköltségek nem képeznek olyan illetményeket, melyek az 1907. évi 27. t. c. 1. §-a értelmében közigazgatásilag biztosítottak. Szóval utiköltség nem jár, azt törvény a tanító részére nem biztosítja, ha a fenntartó saját jószántából megadja, jó, de követelni nem lehet. A régi szokás, nem törvény. Különben is a felekezeti iskolának fenntartója csak a hitfelekezet lehet.

Egylet alakulás. Bölcskén vasárnap tartotta alakuló ülését az ujonan alakított »Bölcskéi első iparos kör«. Az alapszabályok elfogadása után a tisztikar a következőképp alakult meg. Elnök: Ötvös Mihály, másodelnök Hütter Károly, jegyző ifju Fekete István, könyvtáros Lengyel György, pénztáros P. Horváth Antal, ellenőr Huber István, számvizsgálók Nagy Ferenc, Tóth István és Vén József. Diszelnökül megválasztották Madi Kovács János országgyűlési képviselőt, disztagokul Hanzely János nagybirtokost és Kurz Béla községi főjegyzőt.

Uj gazdasági iskola. A értényi községi gazdasági iskola felállítottat s az iskolaszék megalkottatott: elnök: Bertics Pál főjegyző, jegyző Pintér János kántortanító — egyszersmind ezen iskola vezető-tanítója, gondnok: Drávecz István községi bíró.

Automobil járat. Rozdonyi Sándor budapesti műszaki iroda tulajdonos Szekszárd—Zomba—Högyész—Tamási—Felsőíreg—Siófok Szekszárd—Bonyhád, Szekszárd—Tolna—Paks Dunaföldvár között rendszeres járatit időhöz kötött, személyszállításra berendezett automobil omnibusz vállalatot óhajt létesíteni. Az ehhez szükséges engedély elnyerése iránti kérvényét a szekszárdi városi tanácshoz már beadta.

A tanítókért. Az emberiség legnagyobb ellensége, a tanítószabályok szedi legtöbb áldozatát a statisztika kimutatása szerint. Nem is csoda. A legnagyobb tisztaság és figyelmes szellőztetés dacára a rossz levegő különösen a gyengébb szervezetűeket szedi le lábáról. Rossz levegő, a sok beszéd a tudó megölője. Azért, hogy különösen a fiatalabb embereken segítsenek, akik gyógykezelés, üdülés mellett még megmentetők az életnek, a tanítók, Erdély bérces vidékén fürdőt akarnak építeni. A szép eszmének megvalósításához már hozzáfogtak, a gyűjtés is szépen megindult. Most a kultuszminiszter megengedte, hogy Magyarország összes iskoláiban két napon át gyűjtés folyhasson a tanítók felépítendő üdülőhelyére. Aki tudja, hogy a vasutasok árva számára 300 000 koronát hoztak össze egy nap alatt, a Mentők szintén száz-ezreket gyűjtenek évenként Sülveszter-napján, az bizonyára értékeli gróf Apponyi Albert miniszter ezen nagyjelentőségű engedélyét. A

magyar társadalom, mely már oly sokszor adta jelét nemeslelkű áldozatkészségének, bizonyára most is örömmel járul filléréivel ahhoz, hogy segítsen kulturánk azon érdemes munkásainak szenvedését enyhíteni, kik mint katonák a harc-téren, kötelességteljesítés közben: az iskolában esnek a gyilkoló tudóvész áldozataivá. A nemzet napszámásai nemcsak rokonszenvünkre, hanem támogatásunkra is rászolgáltak buzgó munkásságukkal.

Karácsonyfa-ünnepélyek A dunaföldvári telepbizottság az allamilag gondozott gyermekek részére ünnepi beszéddel, szavalatokkal s különféle ajándékok kiosztásával egybekötött karácsonyfa-ünnepélyt rendez f. hó 20-án d. u. 2 órakor az »Egyenlőségi Kör« dísztermében. Ezen ünnepélyre van szerencsénk tisztelettel meghívni. Dunaföldvár, 1909. december hó. Dr. Hevesi Gyula, megyei tb. főorvos, telepbiz. elnök. Dr. Lévai Dezső, telepörvos, telepbiz. jegyző.

Percel Mór szobra. A Percel-szoborra az elmúlt heten adakoztak: Állami erdő gondnokság Besztercebánya 3.—, Sümegh Ignác gyűjtése Nagyszében 3.50.—, Lengyel Róbert tanfelügyelő gyűjtése 13.—, Goldfinger Armin Bonyhád 20.—, Tolnamegyei takaré- és hitelbank Szekszárd 100.—, Ipartestület János-halma 5.40, Rózsa Károly Budapest 1 kor. Összesen 158 kor. 50. fill. Hozzáadva a multkor kimutatott összeg 4503 kor. 33 fill. Eddigi gyűjtés 4661 kor. 83 fillér.

Selyemtenyésztési előadás. F. évi december 5-én délután 6 órakor Orbán Imre tamási kerületi selyemtenyésztési felügyelő, a róm. kath. iskola dísztermében a selyemtenyésztésről népies felolvasást tartott, vetített képekkel illusztrálva magyarázatait. Az intelligencia nagy része, az összes tenyésztők és nagy közönség jelenlétében folyt le az előadás, amelynek nivója igazán megütötte a mértéket, a hallgatóság elismeréssel és köszönettel fogadta Orbán felügyelő értelmes, szép, ügyes előadását. Különben tőle ezt már megszokta a közönség, régi érdemes tisztviselője a selyemtenyésztésnek, akit a közönségekben mindenki ismer és becsül.

Előadás. Günsz Gábor paksi állami polgári iskolai tanár e hó 12-én a polgári iskola dísztermében igen érdekes szabad előadást tartott a »spiritismusról« nagy számú közönség jelenlétében.

Fényes kirakatok. Közeleg a karácsony. Kereskedőink kivétel nélkül nagy gondot fordítottak üzleteiknek alkalmi tárgyakkal való ellátására s a kirakatok bővölködnek szebbnél szebb karácsonyi ajándékokkal. A pálmát azonban az idén is a Pirnitzer József és Fiai cég viszi el. Egész látványosság számba megy diszes izléses kirakatuk, amely azonban nemcsak szemrevaló, de szolid árucikkeket tartalmaz. Az ilyen üzlet — önmagát ajánlja.

Népgyűlés Paks. A paksi keresztény-szocialista egyesület e hó 19-én d. u. 3 órakor Paks, a főtéren népgyűlést tart, Budapestről gróf Szapáry Pál és Szalánzski Andor szónokok rándulnak le. A budapesti szónokokat bandériummal várják a vasutnál.

Fizetésképtelenség. Brucher Sámuel paksi rőföskereskedő fizetésképtelenséget jelentett.

Ajándékozási célokra legalkalmasabb egy jó varrógép. A beszerzésnél azonban vigyázni kell, hogy jó gepet vegyünk, különben munkazavarokra biztosan lehet számítani, melyek nagyon kellemetlenek és azonkívül jelentékeny költséggel járnak. Miután a vevők a varrógép minőséget többnyire nem tudják megítélni és a külső kiállítás által magukat tévútra engedik vezetni; úgy mindenki saját érdekében cselekszik, ha oly beszerzési forráshoz fordul, melynek neve kifogástalan gyártmányáért és figyelmes kiszolgálásáért biztosítékot nyújt. A Singer név mindent mond, ha varrógépről van szó és a Singer varrógépeket több mint 50 év óta a legjobb gépeknek ismerik. A Singer varrógépeket az összes üzletekben lehet beszerezni. Üzleteink az S cimerről ismerhetők fel, hol tük, fonál, himző-selyem, alkatrészek és a legjobb savanymentes gépolaj is kapható.

A tamási szarvasok. Esterházy herceg tamási erdőgazdálkodása kérvényt nyújtott be az alispán utján a földművelésügyi miniszteriumhoz, hogy dämvdteheneket január végeig lövethessen. Mint értesülünk, annak magyarázata az, hogy az uradalom a dämvdállományt a minimumra akarja redukálni, ellenben a szarvasállományt szaporítani akarja, e kettő t. i. egymással meg nem fér. A szarvasállomány emelésének pedig az az oka, hogy a hercegi vadászat központját Kismartonról Tamásiba

akarják áttenni, mert ott az erdők nem elég terjedelmesek, a vad könnyen kilép s a szomszéd lelővi, vagy pedig nagy kárterítéseket kell fizetni. Midezek tekintetében Tamási kedvezőbb. Miklósvár ismét vadászkastély lesz, a bérlőnek már felmondták a szállást. A vadorzókat pedig fokozott erélyvel üldözi a személyzet. Mindenesetre nagyon örvendetes volna, ha Esterházy herceg a valaha világhírű tamási vadászatot ismét felvirágoztatná, de hozzáértők véleménye szerint nem a dämvad, nem is a vadorzók miatt fogyott meg a szarvas, hanem az utolsó évtized szárazságai következtében beállott vízhiány miatt. Azon a néhány részen, ahol víz van, szarvas is van. Egy-két artézi kutat kellene furatni s a vizet végig vezetetni az erdőkön, mindjárt elszaporodnék a szarvas, melynek nyáron a fürdő nélkülözhetetlen. A szarvas aztán majd kiszorítja az alkalmatlan dämvadakat. Az orvvadászokat persze tüzzel-vassal pusztítani kell s mint halljuk a tamási hatóságok e tekintetben meg is teszik a magukat. Így pl. a minap elfogott öt gyulaji vadász közül egyet 600 kor. (30 napi elzárás), egyet 400 kor. (20 nap) és hármat 200—200 koronára (10—10 nap) ítélte a főszolgabíró.

— **Felolvasó estélyek** A székszárdi r. k. olvasókör múlt vasárnap felolvasó estélyén dr. Zsigmond Ferenc ügyvéd tartott mélyen átgondolt, zajos tetszés nyilvánításal fogadott előadást a humanizmusról. Szűcs Juliska, Horváth Iduska és Kovách Annuska sikerült szavaival, Szakál Rosika, Prantner Juliska, Benzé János, és Taksonyi János kitűnő magánjeleneteikkel, Burka Ilonka melódra előadásával, Szabó Blanka pompás cimbalomjátékával Tumó Antal magyar dalok előadásával érték el nagy sikert, melyben méltán osztozkodtak Laky Irénke, aki a melódramát és Treer Ilonka, aki Tumó Antal népdalait kísérte zongorán. A r. k. társaskörben Balla Sándor újvárosi r. k. tanító tartott sikert sikerült felolvasást a jövevények irány elveiről. Leipold József, Bajomi Ferenc, Fehér Rozsikaszavalata, Durgonics Erzsike és Taksonyi Klára páros- és Max Jolán magánjelenete, valamint az énekkar énekszámai bő tapsot arattak.

A kath. legényegyletben Horváth Ignác r. k. tanító olvasott fel az ünnepek megszenteléséről. Szépen szavaltak Csehi Iona, Horváth Iduska és Falussy Lajos, Vegh Mariska magánjelenetet adott elő sikerrel.

— **Fegyverhasználat.** Néhány székszárdi legény duhajkodása ismét arra kényszerítette a csendőrséget, hogy fegyverét használja. Vasárnap este 7 óra tájban Ribling József, Pongrácz János és Szabó Ferenc 18 éves székszárdi legények részegen, éktelen ordítással vonultak végig a Rákóczi utcán s a járőrköz békés polgárokat lelőkdösték a járdáról. A csendőr járőr csendre intette a legényeket s mikor ezek még is tovább ordítottak, igazolásra szólította őket, mire Ribling feleselni kezdett a csendőrökkel sőt egyiknek fegyverét is megfogta. A csendőr erre fegyverét használta s szuronyával Ribling combjába szurt. Erre aztán ez is hirtelen kijönadott s már előbb megugrott társai után elszaladt. A csendőrök a duhaj legényeket feljelentették s hisszük, hogy az illetékes hatóság példás büntetéssel fogja elvenni a kedvüket hasonlító duhajkodástól, mert olyanok nálunk a viszonyok hogy az ember este fegyver nélkül nem igen mehet ki az utcára.

— **Életunt katoná.** Müller Ádám, Müller István mucsói lakos fia, októberben bevonult a katonasághoz és Bilekre került, nehéz volt neki a katonaság, mert szüleinek irt leveleiben többször írta, hogy ha nem segítik haza hát öngyilkos lesz. Igéretet be is váltotta, november 27-én eltunt s napok múlva holtan találták meg a Bilek melletti folyóban.

— **Betörések.** Bonyhádon a múlt vasárnap betörők jártak Bekner Péter szabó üzletében, ahonnan mintegy 200 K. értékű ruhát és szövetet loptak el. A csendőrség nyomozza a tetteseket. — Ujabb idő óta Bátaszéken a betörések úgy látszik napirenden vannak. Múlt pénteken éjjel ismeretlen tettesek betörést kíséreltek meg Scherer Lajosnak a község házzal szemben levő órá és ékszerész üzletébe, ahova úgy reméltek bejutni, hogy Jakab Györgynek szomszédos szabóüzletébe hatoltak be az udvar felőli ablakon s a két üzlet közötti ajtót átfűrészték. Szerencsére arra jártak a rendőrök s a zajra figyelmessé levén dörömbölni kezdtek a kapun, mire a betörők az udvaron át megugrottak. — Ugyanezen az éjjelen Bátaszéken betörték a disznótoron levő Müller Ferenc Köves-utcai gazda házába s annak összes felső és fehér ruháját ellopták.

Szolid, praktikus, nagyon kedves karácsonyi és újévi ajándékok!

Nagy választék!

Karácsonyi és újévi ajándékok!

Fésű kazetták (kész tek), zsebbeli necesserek, manikűr kazetták s több eféle, a megajándékozott reszen praktikus és nagy örömet hozó

Francia, angol, német és belföldi legelőkelőbb gyártmányu PARFÜMÖK (ilatszerek), kazetták és egyes üvegek szép, tetszetős dobozban és anélkül

Karácsonyi és újévi ajándékok!

Nagy választék!

„Garay Drogeria“ Szekszárdon

VIDÉK

Ünnepelt tanító.

Paksi tudósítunk írja, hogy Grün Jakab paksi aut orth. izr. igazgató tanító 39 évi szolgálat után miniszteri elismeréssel nyugdíjaztatott.

A hitközség képviselőtestülete és a volt tanítványok e hó 12-én vettek búcsút a távozó tanítótól.

Vasárnap reggel 9 órakor az iskola helyiségében a volt tanítványok összegyűlekeztek és Halasz Janka tanítónő szép szavakban tolmácsolta volt tanító társai ragaszkodását és azon mély tiszteletet, melylyel irányában úgy a múltban mint a jövőben viseltetni fognak. A növendékek ajándékát egy gyönyörű dohánysző készletet egy VI. osztályú növendék nyújtotta át.

A hitközség képviselő testülete délelőtt 10 órakor vett búcsút a nyugdíjazott igazgató tanítótól, kit küldöttség bizott meg.

Grün Jakab tanítót a közgyűlési terembe való belépésekor harsány eljenzessel fogadták. Szófer József főrabbi emelkedett szólasra és költői szárnyalású beszédében kiemelte azon érdemeket, melyeket a távozó tanító 31 éves paksi működése alatt a vallásos és hazafias népnevelés terén kifejtett és megaldotta az ősz tanítót. A hitközség nevében Weisz W. Sámuel hitközségi elnök vett búcsút és az elismerés és hála jeleül a hitközség ajándékát, 2 gyönyörű ezüst gyertya tartót nyújtott át a távozó tanítórának és kérte hogy legyen továbbra is buzgó tagja a hitközségnek.

Weisz Ábrahám tanító mint a távozónak utóda szép szavakban vett búcsút a távozótól és mint a példás, hazafias és vallásos tanító fogja lelki szemei előtt tartani és ez fogja őt arra buzdítani, hogy ezen az uton haladva a népmívelés terén méltó utódja lehessen.

Az iskolától rég megvált tanítványok ajándékát, egy ezüst serleget Kramer Sámuel nyújtotta át. Végül Grün Jakab igazgató tanító könnyekig megható beszédben vett búcsút a hitközségtől és tanítványoktól, kikhez annyi szeretet és kellemes emlék fűzte. Így fejezte be beszédét: mint vallásos ember ha péntek és ünnep este gyertyát gyújt, a gyertyafénynél eszébe fog jutni az ő kedves hitközsége, mely neki 31 évig kenyeret adott és ha a borra az Isten áldását mondja, mindig az ő kedves tanítványaira fog gondolni, kik őt e szép serleggel megajándékozták.

Ezzel a lélekemelő ünnepély véget ért.

Kaszinói estély Gyöngyön. A gyöngyi kaszinó választmánya elhatározta, hogy a gyöngyi

lányha társasélet élénkítésére a tél folyamán havonként társasestélyt rendez. Az első estély december 11-én volt a kaszinó termeiben. Az estélyen Székely János gimnáziumi tanár Jókai Mór »A lengyelek fehér asszonya« című költeményét szavaltta nagy tudással, nagy hévvel, mély érzéssel. Bene Kálmán gimnáziumi tanár pedig »Természetesség a költészetben« címen tartott felolvasást. A kiváló készütségről és finom ízlésről tanuskodó, mindvégig magas színvonalon álló felolvasás után Klein Jolánka, a gyöngyi műkedvelők startja Vrabely, »Egy napos asszony« monológját adta elő, a tőle megszokott könnyedséggel, közvetlenséggel és kedvességgel. A szereplők megérdemelt tapsokban és kihívásokban részesültek. Az előadás után tánc volt, amely virágos jó kedvvel reggeli öt óráig tartott.

A dombóvári társaskör közgyűlése. A »Dombóvári Társaskör« folyó hó 12-én tartotta évi közgyűlését, melyen a kör tisztikarába elnöknek Nagy István főszolgabíró, alelnöknek Gyenis Antalt, igazgatónak Illés Gyulát, titkárnak Kálmán Viktort, pénztárosnak Koruzsán Melét választották. Miután az új tisztikart és a választmányt megválasztották, a leköszönt elnököt, Schreter Károly hgi. erdőfelügyelőt, ki a kör megalapítóinak egyike, ki 25 év előtt első elnöke, azonkívül is 7 éven keresztül elnöke volt és általában tisztelet és szeretet által övezve virágzásra emelte a dombóvári értelmiség társaskörét: Nagy István indítványára egyhangulag a kör örökös diszelnökévé választották. A társaskör márciusban tartotta 25 éves fennállásának emlékünnepe, amikor Nagy István házalap gyűjtését kezdeményezte, mely gyűjtés rövid pár hónap alatt 3000 koronánál többet eredményezett és immár alapos a remény, hogy a közel jövőben saját otthonnal fog birni a felendült társaskör.

Villanyvilágítás Dombóváron. A dombóvári mindkét vasúti állomás villanyvilágítási felszerelése elkészülvén, a hatalmas méretű állomások és a fűtőháztelep e hó 15-étől kezdve fényesen ki vannak világítva.

SZINHÁZ ÉS MŰVESZET.

Színház. Szombaton, 1909 november 11-én színre került „Az Erdész leány“ című operett. Bakó József (II. József c-ászár szerepében) nagy sikert aratott. Kállay Kornélia (Krisztina) pompásan bánt könnyen szárnyaló, üde, fiatal hangjával. Fehér Vilmos szerepébe belevitte teljes tudását és most is jól énekel. Lorándi Tivadar, az öreg főerdész igen sikerült alak volt. Különösen ki kell emelni Kispálffy Jánost (Valpert Péter szerepében), ki állandó kacagásban tartotta a nagyszámu közönséget. Dobrosi Tica (Minka cigányleány) csinos, élénk, kedves alak, igen szépen énekel. Szalóki Szidi, Erdei Flóra kedvesek voltak. Megemlítesre méltók még: Repkei Béla, Kertész Lajos, Tóth József és Vass Jenő. Mind jól játszottak. Tury Mihály karnagy kitűnően tanította be a darabot.

Vasárnap délután „János vitéz“ daljátékot, este pedig ismét „Az erdész leányt“ adták elő.

Hétfőn, 13-án „Gül Baba“ énekes színjáték fél helyárrakkal került színre. Gül Baba Lorándi Tivadar, leánya Erdei Flóra volt. Gabor diákot Kállay Kornélia adta. Ali basa Bakó Lajos volt. Leginkább kitűnt a darabban Kispálffy János mint Mujkó. Kállay Kornéliát mindig tapsolták. Jól játszottak mind.

Kedden, 14-én „Bolondok háza“ énekes bohózat került színre. Ezuttal is legjobb volt Kispálffy János, mint vidéki magánzó.

Szerdán új és fényes jelmezekkel a „Forradalmi nász“ színmű került előadásra. A főszerepet Fehérné Rónay Erzsé játszott, ki komoly darabban kitűnően megálja helyét. Farasztó, nehez szerepeiben mindig nagy sikert arat. Kitűnő volt Bakó Lajos is, de a többiek is derekasan működtek a siker érdekében.

Csütörtökön „A jókedvű paraszt“ operettet adták elő. A darab lelke Fehér Vilmos, Kispálffy János és Lorándi Tivadar volt. Tapsban volt részük bőven.

Pénteken fél helyárrakkal „Szulamith“ héber opera adatott elő. Sikerült darab volt.

Végül megemlíjtük, hogy az igazgató a tisztviselők iránt nagyon figyelmes, részükre az I. helyet 70, a másodikat 55, a harmadikat 40, az állóhelyet 25 krajcárért adja. Jelentkezni Dicity Lajos törvényszéki irodaigazgatónál lehet. Kívánatos volna a színpadnak portmentesítő olajjal való bevonása.

TANÜGYI HIREK.

Rovatvezető: Nagy Béla.

Pályázat. A zsolnai polgári leányiskolához kézimunka-tanítónő kerestetik.

Tanítóválasztások. A faddi rk. osztálytanítói állomásra Mácsik Lajos alkalmaztatott. — A gyulai rk. osztálytanítói állomásra Galló József, a cikói rk. IV. tanítói állomásra Jung Károly választott meg. A harmadikra dec. 26 ig pályázat van hirdetve. A zombai rk. osztálytanítói állomásra pedig Jász Antalt, választották meg.

Adományok a Tihanyi-alapra. A Tihanyi-féle szobaalapítványra eddig tizenketten 56 K. 67 fillért adományoztak.

Megnyitott iskola. A mözsi rk. iskola és menház a járványos betegség megszűnte folytán újból megnyitották.

Iskola bezáratás. A dunaföldvári összes iskolák I és II. osztályai, valamint az óvintézetek járványos betegség miatt hatóságilag bezárattak.

Analfabéták. Jehn Győző dunaföldvári rk. iskolai igazgató-tanító 8 analfabétát oktat.

Megszüntetett magániskola. Ábrahám Rezső simontornyai magániskoláját megszüntette.

A tanítói lakások házadómentessége. A közgazdasági bíróság 1908. évi 20.141 P. sz. alatt ítéletében kimondta, hogy az 1868. évi XXII. t.-cikk 2 §-ának i) pontjában a tanítói lakások-ra megadott állandó házadómentesség nemcsak a néptanítóknak, hanem a felsőbb iskolák tanárainak lakásul, bérfizetés nélkül átengedett s illetőleg erre a célra ki nem bérelt lakhelyiségekre is kiterjed.

Nyilt-tér.

Bucsuszó.

Midőn a vallás- és közoktatásügyi miniszter az V. kerületi áll. főgimnáziumhoz helyezett át szolgálattételre, összes jó barátaim s ismerőseimtől nem volt időm s alkalmam személyesen elbucsuzni; mindnyájoknak ez uton mondom Istenhozzád-ot.

Budapest, 1909. december 15.

Dr. Varga Sándor
főgimn. tanár.

BIRÓSÁGI ÜGYEK.

Elégtétel a tolnai ref. egyházmegye esperesének. Egy régi, kinos ügy nyert folytatást, sajnos nem befejezést, a szekszárdi kir. törvényszeknél. Ifj. Eötvös Károly dunaszentgyörgyi földbirtokos, volt egyházmegyei tanácsbíró, súlyos mulasztásokkal vádolta Kátai Endre esperest, akit azonban úgy a tolnai ref. egyházmegye, mint az egyházkerület egyhangulag felmentett e vádak alól, sőt ellene, bár azt önmaga kérte — még csak a fegyelmi vizsgálatot sem rendelte el. Kátai Endre esperes, súlyos levén a vad — az egyházi fórumok elégtétel adása után a polgári bíróság előtt is elégtételt keresett. Ennek alapján a paksi kir. járásbíró-ság ifju Eötvös Károly földbirtokost 200 korona bírságra ítélte. Felebbezés folytán a szekszárdi kir. törvényszék Kövessy Ödön elnöklésével, Salamon Ivan és Sonnewend Frigyes bírák közreműködésével az elmúlt héten tárgyalta a felmerült kényes ügyet s ifju Eötvös Károly földbirtokost hatóság előtti ragalmazásban bűnösnek mondotta ki es jóváhagyásával az első bírósági ítéletnek, 200 korona pénzbüntetésre ítélte. Az elítelt ügyvedje semmisségi panaszt jelentett be.

KÖZGAZDASÁG.

Borkeze ési tanfolyam. Az okszerű pincekezelésre vonatkozó ismeretek terjesztése végett a budafoki pincemesteri tanfolyammal kapcsolatosan önálló nagybör szőlőbirtokosok és gazdatisztek számára időleges borkezelési tanfolyam fog tartatni. Ezen tanfolyam célja az, hogy önálló nagyobb bortermlők és gazdatisztek a legszükségesebb elméleti és gyakorlati borkezelési ismereteket elsajátítsák. A borkezelési tanfolyam Budafokon, a pincemesteri tanfolyam helyiségeiben

1910. évi január hó 10-től január hó 22-ig terjedő időben naponként délután tartatik meg. Azon esetben, ha ezen tanfolyamra annyian jelentkezének, hogy valamennyien egy tanfolyamra nem volnának felvehetőek, a szükséghez képest később meghatározandó időben több hasonló tanfolyam is fog tartatni. A tanfolyamra való felvétel végett a folyamodó nevének, lakhelyének és foglalkozásának közlése mellett, — közvetlenül a pincemesteri tanfolyam igazgatóságához Budafokra kell fordulni, hol a jelentkezés sorrendjében történik a felvétel.

KÖZÖNSÉG KÖRÉBŐL.

A Molnár-féle Nyomdai Műintézet és Szabadalmazott Író-alzatgyár Részvénytársaság igazgatósága és felügyelőbizottsága bánatos érzéssel jelentik, hogy a társaság igazgatósági tagja:

Dr. HANGEL IGNÁC

úr

— ki a vállalat létesítésében és vezetésében tevékeny részt vett — f. hó 14-én elhunyt.

Öszinte hálával adózunk érdemeinek és tisztas emlékezetének.

Szekszárd, 1909 december hó 15.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Felkérjük lapunk előfizetőit, hogy minden egyes lapszám elmaradását tudatni sziveskedjenek, hogy a m. kir. postaigazgatóságok lapunk hiányos kézbesítése miatt jelentést tehesünk.

Kölead. Itt közöljük a figyelmes versikét.

Tillinkó nevenapjára.

Szánthó Ottiliának 1909. évi december hó 12.

Lánykám! Nevednek ünnepe
Miként köszöntselek meg én?
Virágom nincs, — a pusztá rét
Virág díszét letette rég.
De van virág . . . a szeretet,
Lánykám ezt adom én neked.

KÁLMÁN DEZSŐ.

B. P. Értény. Nagyon köszönjük az elismerést s várjuk a szives ígértét. Valóban így kellene cselekedniök másoknak is, akkor igazán hű képét adhatnánk az összes megyebeli állapotoknak.

Tolnavármegye dombóvári járásának főszolgabirájától.

5039/1909. szám.

Pályázati hirdetmény.

Döbrököz községben lemondás folytán megüresedett községi **orvosi állásra** ezennel pályázatot hirdetek s felhivom a pályázni óhajtókat, hogy az 1908 : XXVIII. t.-c. 7. §-ában előirt képesítésüket és eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényüket hozzám, **1910. évi jan. hó 20-ig** annál is inkább nyujtsák be, mert a határidő után beérkező pályázatot figyelembe venni nem fogom.

A községi orvos javadalmazása az 1908 : XXXVIII. t.-c. 10. §-ában megállapított 1600 korona kezdő fizetés.

A lakás és látogatásdíj kérdése jogerős határozattal rendezve még nincs.

A község 700 korona lakásbér fizetésére vagy megfelelő természetbeni lakás szolgáltatására lett kötelezve, — a véghatározat azonban még nem jogerős.

A választás határnapját később fogom megállapítani és közölni.

Dombóvár, 1909. évi december hó 7-én.

Nagy István
főszolgabíró.

Vasuti menetrend

Életbe lépett 1909 október hó 1-én

Sárbogárd—Szekszárd—Bátaszék

10 ⁴⁵	8 ⁴⁵	4 ¹⁰	ind.	BUDAPEST	érk.	1 ⁴⁰	8 ¹⁵	6 ¹⁰
5 ¹⁶	12 ¹⁰	6 ⁰⁷		SÁRBOGÁRD		11 ⁰⁶	4 ¹⁴	10 ³⁶
6 ¹⁶	12 ³²	6 ²⁸	érkezik	RET SZILAS	indul	10 ⁴⁷	3 ⁵¹	10 ¹⁵
6 ¹⁷	12 ³³	6 ²⁹	indul		érkezik	10 ⁴⁶	3 ⁵⁰	10 ¹⁵
6 ³¹	12 ⁴⁸	6 ⁴³		Cece		10 ³⁸	3 ³⁶	10 ⁰²
6 ⁴⁹	1 ⁰⁷	7 ⁰¹		Vajta		10 ¹⁵	3 ¹⁷	9 ⁴⁴
7 ²⁶	1 ⁴⁵	7 ³⁵		Nagydorog		9 ⁴⁷	2 ⁴⁸	9 ¹⁶
7 ³⁶	1 ⁵⁶	7 ⁴⁸		Kajdacs		9 ²⁸	2 ²⁸	8 ⁵⁷
7 ⁵²	2 ¹⁷	8 ⁰⁴		Kölesd-Tengelic		9 ¹⁴	2 ¹³	8 ⁴³
8 ⁰¹	2 ²⁷	8 ¹³		Tengelicz 9. ó.		9 ⁰⁵	1 ⁵⁸	8 ³⁴
8 ¹²	2 ⁴⁰	8 ²⁵		Hidja-Pta-Apáthi		8 ⁵⁵	1 ⁴⁸	8 ²⁴
8 ⁴¹	3 ¹⁴	8 ⁵⁴		Tolna-Möz		8 ³²	1 ²⁰	7 ⁴⁸
8 ⁵⁹	3 ³³	9 ¹³	érkezik	SZEKSZÁRD	indul	8 ¹⁰	1 ²⁵	7 ²²
9 ¹⁴	4 ²⁵	9 ²⁸	indul		érkezik	8 ⁰⁰	1 ¹⁵	7 ⁰⁷
9 ²⁵	4 ³⁷	9 ⁴¹		Ocsény		7 ⁵⁰	1 ¹⁴	6 ⁵⁶
9 ³⁶	4 ⁵⁰	9 ⁵²		Decs		7 ⁴¹	1 ¹³	6 ⁴⁵
9 ⁵⁰	5 ⁰⁶	10 ⁰⁸		Sárpilis-Óberek		7 ²⁸	1 ¹⁵	6 ³¹
10 ⁰³	5 ²⁰	10 ²²		Bátaszék		7 ¹⁹	1 ¹⁰	6 ²⁰
—	7 ⁰⁸	—		Baja		—	7 ²⁷	5 ⁰⁴
1 ³⁷	—	2 ⁰⁸	érk.	Dombóvár	ind.	4 [—]	—	2 ³⁰

Oda **Baja—Bátaszék.** Vissza

7 ²⁷	1 ²⁰	5 ⁰⁵	10 ⁰⁹	ind.	Baja	érk.	5 ⁴¹	9 ⁵⁵	3 ¹⁸	7 ⁸
7 ³⁸	1 ³¹	5 ¹⁶	10 ²⁰		F. Pörbölly		5 ³⁰	9 ⁴⁴	3 ⁰⁷	6 ⁵⁷
7 ⁴⁷	1 ⁴⁰	5 ²⁵	10 ²⁹		Pörbölly		5 ²¹	9 ³⁴	2 ⁵⁷	6 ⁴⁷
8 ⁰⁰	1 ⁵³	5 ³⁸	10 ⁴¹		Alsónyék		5 ⁰⁷	9 ²¹	2 ⁴⁴	6 ³⁴
8 ⁰⁴	1 ⁵⁷	5 ⁴²	10 ⁴⁶		Bátaszék	ind.	5 ⁰²	9 ¹⁶	2 ³⁹	6 ²⁹

Oda **Bátaszék—Dombóvár.** Vissza

7 ²⁷	1 ²⁰	10 ⁰⁹	ind.	Baja	érk.	9 ⁵⁵	3 ¹⁸	7 ⁰
9 ¹⁴	—	9 ²⁸		Szekszárd		8 ⁰⁰	—	7 ⁰⁷
10 ¹⁸	2 ²⁵	11 ¹⁰		BÁTASZÉK		7 ¹¹	1 ⁴⁵	6 ⁰⁰
10 ⁴²	2 ⁴⁸	11 ²³		Mórág		6 ⁵²	1 ²⁶	5 ⁴⁰
11 ¹⁷	3 ²²	11 ⁵⁷		Czikó 79. sz. órh.		6 ¹⁸	1 ²⁵	5 ⁰⁵
11 ³⁶	3 ⁴¹	12 ¹⁶		Hidas-Bonyhád		6 ⁰⁸	1 ²⁴	4 ⁵²
11 ⁵³	3 ⁵⁸	12 ³²		Nagymányok		5 ⁴⁷	1 ²¹	4 ²³
12 ¹¹	4 ²¹	12 ⁴⁵		Szászvár-Máza		5 ³⁷	1 ²⁰	4 ¹²
12 ²⁴	4 ³³	12 ⁵⁷		Szászvár megáll.		5 ²⁴	1 ¹⁵	3 ⁴⁷
12 ⁴⁵	4 ⁵³	1 ¹⁷		Szalatnak		5 ⁰⁷	1 ¹³	3 ²⁹
1 ⁰⁷	5 ¹⁴	1 ³⁹		Mágocs		4 ⁴²	1 ¹⁰	3 ⁰³
1 ²⁷	5 ³³	1 ⁵⁹		Csikóstöttös 53. ó.		4 ²³	1 ⁰⁷	2 ³⁹
1 ³⁷	5 ⁴²	2 ⁰¹		DOMBÓVÁR		4 ¹⁵	1 ⁰⁸	2 ³⁰
8 ¹⁵	9 ³⁵	9 ⁰⁵	érk.	Budapest kpu.	ind.	10 ⁴⁵	7	8 ⁴⁵

Mielőtt

Karácsonyi ajándékot

vásárol, tekintse meg a

Molnár-féle nyomda r.-társ.

könyvkereskedésének karácsonyi kiállítását

340544/F.H. szám. M. kir. államvasutak igazgatósága.

Menetrendmódosítás a kőös-belovár-verőce-viroviticai vonalon.

A kőös-belovár-verőce-virovitica vonalon a klostár-virjai vonal megnyitásával egyidejűleg a következő menetrend módosítások lépnek életbe.

A Verőce-Viroviticáról reggel 4 óra 25 perckor induló és Belovárig közlekedő, továbbá a Belovárról reggel 6 órakor induló és Körösre közlekedő vegyes vonatok megszüntetnek. Helyettük, Verőce-Viroviticáról Körösre egy új vegyesvonat helyeztetik forgalomba, mely Verőce-Viroviticáról a déli vasútnak Barcsra érkező személyvonatához csatlakozólag éjjel 3 óra 15 perckor indul és Körösre délelőtt 8 óra 15 perckor érkezik, hol csatlakozik a Zágráb és Budapest felé közlekedő személyvonatokhoz.

A Belovártól Verőce-Viroviticáig közlekedő és Belovárról reggel 5 óra 30 perckor induló vegyesvonat Belovárról korábban, azaz reggel 5 óra 21 perckor indul.

A Körösre jelenleg 6 óra 15 perckor induló és Belovárra reggel 8 óra 10 perckor érkező vegyesvonat, Körösre reggel 5 óra 55 perckor fog indulni és Belovarra 7 óra 48 perckor fog érkezni.

A Verőce-Viroviticáról délelőtt 9 óra 5 perckor induló személyvonat jelenlegi tartózkodása Klostáron 5 perccel emeltetik fel.

Budapest, 1909 november hó 30-án.

A forgalmi főosztály igazgatója:
KOTANYI

(Utánnomlás nem díjazatik)

354063/909 szám. M. kir. államvasutak igazgatósága.

Menetrendmódosítás a zágráb-sz'ezek-bródi és sunja-doberlini vonalon.

Folyó évi december hó 15-től kezdve a zágrábi máv.-sziszek-bródi vonalon közlekedő, Zágráb máv.-nál délelőtt 11 óra 30 perckor induló vegyes és az onnann éjjel 1 órakor induló személyszállító tehervonatok, továbbá a Zágráb máv.-ra jelenleg délután 5 óra 50 perckor érkező vegyes és az oda éjjel 11 óra 27 perckor érkező személyszállító tehervonatok Zágráb déli vasútról fognak indulni, illetve Zágráb déli vasútra fognak érkezni.

E vonatok indulása és érkezése Zágráb déli vasúton ugyanaz marad, mint jelenleg Zágráb máv.-ra, kivéve a Zágráb máv.-ra Sunjáról éjjel 11 óra 27 perckor érkező személyszállító tehervonatot, mely Zágráb déli vasútra éjjel 11 óra 7 perckor fog érkezni és Sunjáról is korábban, azaz este 8 óra 20 perckor fog indulni. E vonatokhoz Zágráb máv. és Zágráb déli vasút közt összekötő személyszállító vonatok fognak forgalomba helyezettetni, mely által a jelenlegi csatlakozások Zágráb máv. on ez után is fenntartatnak.

Ugyancsak az említett időponttól kezdve a Zágráb máv.-ra jelenleg este 9 óra 30 perckor induló személyvonat korábban, azaz este 9 óra 15 perckor fog indulni, Bródba pedig éjjel 3 óra 9 perckor fog érkezni, Bosznabrodra azonban úgy fog érkezni mint jelenleg.

A sunja-doberlini vonalon közlekedő, Doberlinből jelenleg este 6 óra 32 perckor induló és Sunjára 8 óra 15 perckor érkező vegyesvonat pedig Doberlinből este 6 óra 29 perckor fog indulni és Sunjára este 8 óra 2 perckor fog érkezni.

Budapest, 1909 december 7.

IGAZGATÓSÁG.

(Utánnomlás nem díjazatik.)

ÜZLETMEGNYITÁS

Van szerencsém Szekszárd és vidéke n. é. közönségét értesíteni, hogy Szekszárdon, a Kaszinó-bazár épületében, a főgimnázium átellenében, a mai kornak teljesen megfelelő

nap- és esőernyőkészítő-üzletet

nyitottam, hol a legjutányosabb gyári áron mindegyik nap- és esőernyő-ajándékok kaphatók a legszolidabb kiszolgálás mellett. Mindennemű javítások és behuzatások mérés-kelt áron és pontos kivitelben eszközöltetnek. Üzletemet a n. é. közönség becses pártfogásába ajánlva, vagyok kiváló tisztelettel

LANDAUER GÉZA

nap- és esőernyőkészítő
Szekszárd, Kaszinó-bazár-épület.

Eladó birtok.

Budapest alatt, a Budapest—közvágóhid—ráczkevei vonal mellett, Tököl állomás közelében, 534 holdnyi birtok egészben vagy parcellánként eladó. A birtok egyharmada szőlőnek kitünően alkalmas, kétharmada agyagtalaj, mely úgy szántóföldi mint kerti művelésre alkalmas. Venni szándékozók a birtokot bármikor megtekinthetik. Felvilágosítást nyújt a tököli állomásfőnök; megbizottunk minden vasárnap a birtokon tartózkodik.

Mezőgazdasági szakiroda

Budapest

Gyöngygyök-utca 10 III. em. 89 ajtó.

ROPS

**biztonsági
gyorsfőző.
Tűzveszély
kizárva.**

Ha felborul, elalszik.

esz ki nem folyhat

Szeszfogyasztásban igen takarékos.

Kapható minden jobb vasáru és háztartási cikkek árusító üzletekben.

Ha valahol nem kapható, szíveskedjék hozzánk fordulni.

Képes prospektus ingyen és bérmentve.

ROPS Femaru Részv.-Társ.

BUDAPEST, V., Külső-Váci-ut 74/71.

Helybeli elárusító: 3-50

Fritz L. Gyula Szekszárd.

NAGY VÁLASZTÉK.

LASKÓ KÁROL

EPÜLET- és BUTOR ASZTALOS

SZEKSZÁRD, SZÉCHENYI-U. 140.

LEGJOBB MINOSÉGŰ ARU.

JUTÁNYOS ÁRAK.

Nagy választék saját készítményű modern kivitelű butorokban. Készít saját, valamint más rajz szerint teljes lakásberendezéseket a legegyszerűbbtől a legdíszesebb kivitelig. Kívánatra tervekkel és költségvetéssel szívesen szolgál. Készít továbbá épületmunkákat.

LEGDIVATOSABB KIVITEL.

7-14 krajcáros
játékárak

Telefon 60.

Baba-javítások
elfogadtnak

KARÁCSONYI ÉS ÚJÉVI

ajándékok óriási választékban

Ajándék és disztárgyak, harisnyák, nyakkendők,
játékárak, férfi-, női- és ingek, gallérok, kézi-
gyermekcipők munkák és illatszerek
legolcsóbban beszerezhetők:

FEKETE HUGÓNÁL

SZEKSZÁRD, KASZINÓ-BAZÁR

7-14 krajcáros
játékárak

Telefon 60.

Baba-javítások
elfogadtnak

Kereskedők és Iparosok

ujjvra szóló remek szép képekkel ellátott reklámnaptárakat a legnagyobb választékban, jutányos áron szerezhetik be a

Molnár-féle nyomdai r.-t.-nál Szekszárdon.

Ujdonság! Diványpárnák fényképpel.

NE TÖRJE A FEJÉT alkalmi ajándék

miatt, mert a legszebb meglepetés egy jól sikerült

fénykép

mely az egész megyében csakis

Kiss Jenő

„Kossuth” műtermében

Szekszárd, Szchenyi-utca 65!

A legszebb kivitelben készülnek:

Medaillonok, nagyítások, olaj- és aquarellfestmények.

Sikerert kezekedem.

Ujdonság! Fényképek selyemre.

Ujdonság! Kézeltő és gallér-dobozok fényképpel.

Szölőoltvány!

Régi szőlők hiányainak pótlására 2 éves gyökerű száza	20 K
Gyökeres fásoltvány ezre	180
szépséghibával	90
zöldoltvány	160
Sima	90
Gyökeres riparia portalis vastag	32
2 éves	40
Sima riparia portalis	18
vékony	8
Gyökeres hazai nemes vessző	30
Sima	10

40 legjobb fajban, teljes jótállással, azon kötelezettséggel, hogy ha a küldött anyag meg nem felel, azt visszaveszem s a pénzt visszaadom.
Arjegyék ingyen. Le van benne írva a Csodaszőlő, Pozsonyi fehér, Muscat Ottonel Csabagyöngye. — Hegyi borok eladása.

Borárak:

Gyöngyösi siller	Hl.	32 K
Visontai		36
Gyöngyösi fehér asztali		34
pecsenye		38
Visontai Rizling		44
Moskotály		70
vörös bikavér		70

Székely I. József

Gyöngyös,
Szent Urbán templom.

Aranyeres bántalmaknál orvosilag ajánlott

closet papir
(glicerín-crème toilette)

kapható a Molnár-féle nyomdai r.-t. könyvkereskedésében.

Fritz L. Gyula

vas- és szerszámkereskedése, gazdasági- és varrógépraktára
Szekszárd.

Ajánlja karácsonyi és ujévi ajándékoknak igen alkalmas és hasznos vasáruhárait, u. m. az összes konyhafelszerelési cikkeket, husdaráló gépeket, rézmozsarokat, különféle mérlegeket, valamint alpacca- és acélevőeszközöket, vadászfegyvergyereket és különféle (browning) revolvereket.

Nagy raktár valódi acélkorcsolyákban!

M. kir. löporáruda.

Gyári áruk és feltétlen gyors és pontos kiszolgálás.

December hó 31-ig tart

Versenyáruház karácsonyi vásárja

Bebizonyíthatóan olcsó áruk a múlt szezonból visszamaradt cikkekből, míg a készlet tart

Ajaur keztyű	12 kr.-tól	Kézimunkák és annak kellékei
Női klasze keztyű	55	Lüster batiszt, kloth disz és gyermek kötények
Női szarvasbőr keztyű	97	Kezeltő, gallér, lábra valók és botok
Esőernyő	117	Női fehérneműek és kloth alsók
Férfi nyakkendő	15	Szabókellékek és divatgombok
Harisnyák	6	Zsebkendők, csecsemő kelengyék
Cipők	50	Csipkek és ruhadiszek
Zsebkendők	6	Zsinórok és esipkeszövetek
Kötények	30	Rendkívüli olcsó árukon
Férfi ingek	117	Játékaruk és mindennemű bőrtárcák
Erszények	8	25%-kal a fővárosi árnál olcsóbban
Ridikülők	25	

Égesse el a régi nyakkendőit, mert egy új selyem nyakkendőt 25 kr-ért kap a Versenyáruházban

Szekszárdon, a Szekszárd-Szálló éttermével szemben

15905/1909. szám.

Tolnavármegye alispánja.

Pályázati hirdetmény.

Tolnavármegye felügyelete alatt álló gr. Lymburg Styrum által alapított simontornyai menházban elhalozás folytán **egy menházi tagsági hely** megüresedvén, arra ezennel pályázatot hirdetek.

Felhívom ennél fogva pályázni óhajtókat, hogy nemességüket, teljes vagyontalanságukat, munkára képtelenségüket igazoló okmányaikkal, nemkülönben születési bizonyítvánnyal felszerelt kérvényüket **folyó évi december hó 29-ig** annál is inkább nyujtsák be, mert elkéssetten érkezett folyamodványok tekintetbe nem vétetnek.

Szekszárd, 1909. évi december hó 13-án.

Simontsits, alispán.

A leghasznosabb karácsonyi ajándékok

SINGER
VARRÓGÉPEK

LINGER
Varrógépek

Üzleteink által beszerezhetők.

Szekszárd, Széchenyi (fő)-utca 638.
Báró Augusz-féle ház.

Imakönyvek

reformátusok és katolikusok részére.

Kapható:

Molnár-féle könyv- és papirkereskedésben

SZEKSZÁRD, Kaszinó-bazár.

Fischl Lajos bútor- és épületasztalos, a „Pirnitzer József és Fiai” kereskedők házában dúsz raktárt tart, a legújabb és legmodernebb bútorkból, szalon-ebéltő- és irodaberendezésekből, részletüzetésekre is. Azonkívül nagy raktárt tart vasbútorokból. Asztalos-munkák a leggyorsabban, jutányos áron készülnek.

Ideális arc-kréme a zsirtalan
DIANA ARCZKENŐCS

nappali használatra

Az arcznak üde színt kölcsönöz és azt bársonypuhává teszi

Ejjeli használatra a zsirszerű
DIANA ARCZKENŐCS

szeplő, májfolt és mindennemű arctisztatlanság ellen.

Ára 1 korona.

Diana szappan 70 fillér.

Diana hölgypor I. kor.

Kapható:

Szeghy Sándor gyógyszerárban Szekszárdon.

Egy iparvállalathoz

Tolnavármegye székhelyén,
Szekszárdon telállítandó
gépjavitó-műhely és kisebb
:: gépgyár felállításához ::

társat keresek!

Helyiséggel rendelkezem!

Szakképzettség nem kívántatik.

Cím megtudható a kiadóhivatalban.

ÚJ FELVÉTELÜ

helyi látkepes levelezőlapok. **Tuck és N. P. G. genre levelezőlapok** a legnagyobb választékban kaphatók a

Molnár-féle nyomdai r. t.

könyvkereskedésében (Kaszinó bazár). Festőminták kedvező feltételek mellett kölcsönöztenek, valamint rajz- és festőszerek a legjutányosabb áron beszerezhetők.

Pénc-, Okmány-, Dohány-, Szivar-, Toilette-tárcákban, Alpacca-, bronz-, majolikatárgyakban rendkívüli nagy választék.

Karácsonyi- és

Játékarukban rendkívüli nagy raktár

Hajlévi ajándékok

Mintaraktár
a legújabb himzett ág- és fehérneműekben.

Teljes menyasszonyi kelengyék.

Pirnitzer József és Fiai áruháza, Szekszárd
Garay-tér. Alapítva 1840-ben. Széchenyi-utca.

Különböző célu plüs-, fa- és érc-
Kazetták.
Dohányzó- és díszasztalkák.
Illatszerek, ::
Cosmetikai ::
cikkek. ::

Agy- és asztallerítők, csipke- és gyapjú- függönyök, futó- és pamlaajszőnyegegk, paplanok, utazótakarók, pokrócok.
Hazai- és külföldi- vászonárúk.
Chiffonok-, kanavászok-, csinvatok- és damast- árúknban nagy választék.

Az évad előre haladta miatt mindennemű hölgy- és úri ruházati cikkek. Szőrmeárúk, kalapok, sapkák lényegesen leszállított árban.

Nagy választékban úri fehérneműk, gallérok, kézelők, nyakkendők, harisnyák, esőernyők, botok.